

ANALÝZA SÚČASNÉHO SPRACOVANIA
ŠTATISTICKÝCH ÚDAJOV V RÁMCI
SOCIÁLNEHO PORADENSTVA A SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB

kol. autoriek

Návrh Metodiky zberu administratívnych dát
o partnerskom násilí na ženách
v sociálnych službách

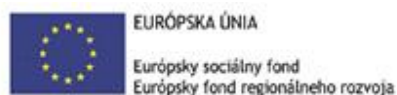
Analýza súčasného spracovania štatistických údajov v rámci sociálneho poradenstva a sociálnych služieb

Autorky: Sára Činčurová, Zuzana Očenášová, Tatiana Brnová, Daniela Gáliková,
Adriana Havašová, Dušana Karlovská, Ľudmila Vysocká

Bratislava, 2023

Inštitút pre výskum práce a rodiny vydal túto publikáciu ako súčasť výstupov národného projektu
Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie OP ĽZ NP 2018/4.1.2/01., ktorý sa realizuje vďaka
podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci
Operačného programu Ľudské zdroje www.esf.gov.sk

Vydanie: Prvé vydanie

Vydavateľ: Inštitút pre výskum práce a rodiny

Rok vydania: 2023

Rozsah: 38 strán

Text neprešiel jazykovou korektúrou

Obsah

Úvod.....	5
Analýza súčasného spracovania štatistických dát (Sára Činčurová)	6
Metodológia	9
Evidencia dát.....	10
Informácie o klientele	10
Informácie o klientkach	12
Informácie o využívaní ubytovacích služieb.....	12
Informácie o typoch násilia	13
Periodicita	14
Informácie o úkonoch.....	14
Informácie o poskytovaní služieb	15
Dáta poskytované iným inštitúciám.....	16
Zhrnutie.....	17
Štatistické vyhodnocovanie dát	18
Informácie o klientele	20
Informácie o klientkach	21
Informácie o využívaní ubytovacích služieb.....	22
Informácie o typoch násilia	22
Informácie o poskytovaných službách.....	22
Záver	23
Odporúčania	25
Použitá literatúra.....	27
Proces tvorby metodiky zberu administratívnych dát o partnerskom násilí na ženách v sociálnych službách (Zuzana Očenášová).....	28
Návrh Metodiky zberu administratívnych dát o partnerskom násilí na ženách v sociálnych službách (Zuzana Očenášová, Tatiana Brnová, Daniela Gáliková, Adriana Havašová, Dušana Karlovská, Ľudmila Vysocká)	31
Spôsob zaznamenávania a zberu štatistických dát.....	32
Kategórie dát podľa tematických celkov	33
Príloha – návrh záznamových hárkov na evidenciu dát	41

Úvod

Na Slovensku sa postupne nastavuje systém zberu administratívnych dát týkajúcich sa násillia na ženách. V súčasnosti existuje systém zberu takýchto dát v oblasti polície a justície a čiastočne, hoci s nedostatočnou spoľahlivosťou, v oblasti zdravotníctva. V systéme sociálneho poradenstva a sociálnych služieb si jednotliví poskytovatelia zbierajú dáta pre svoju vlastnú potrebu, avšak vyplýva z toho rôznorodosť metodík a zbieraných dát o ženách so skúsenosťou s násillím, ktoré sa na ne obrátia. Systém jednotného zberu administratívnych od sociálnych služieb doteraz absentuje. Cieľom tejto publikácie je zaplniť túto medzeru a navrhnúť systematický a jednotný zber dát pre poskytovateľov sociálnych služieb. Vznikla ako výstup národného projektu Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie realizovaného Koordinačno-metodickým centrom Inštitútu pre výskum práce a rodiny.

Publikácia obsahovo sleduje tri hlavné kroky, ktoré viedli k jej vzniku. Prvá časť sa venuje teoretickému rámcu zberu administratívnych dát a analýze súčasného stavu zberu dát v sociálnych službách a to jednak na základe dotazníkového zisťovania medzi poskytovateľmi služieb pre ženy zažívajúce násillie a jednak na základe analýzy dostupných verejných dát za jednotlivé organizácie. Druhá časť v stručnosti ozrejmjuje proces, ktorý viedol k vzniku metodiky a tretia časť predstavuje samostatnú metodiku zberu administratívnych dát o partnerskom násillí na ženách v sociálnych službách, ktorá bola výsledkom daného procesu.

Analýza súčasného spracovania štatistických dát (Sára Činčurová)

Zber a analýza dát v sociálnych službách poskytujúcich služby ženám zažívajúcim násilie a ich deťom sa javia ako jeden z kľúčových prvkov, ktoré odborníkom a odborníčkam pomáhajú lepšie pochopiť stav a trendy v oblasti násilia páchaného na ženách. Podľa Sylvie Walby sú to práve rozvinutejšie vedomosti, ktoré pomáhajú zákonodarcom a občianskej spoločnosti vyhodnotiť situáciu a prispôbiť jej verejné politiky¹. Analýza dát pomáha aj pri zhodnotení toho, či konkrétne typy praxe alebo politik účinne pomáhajú eliminovať násilie a poskytovať pomoc ženám a ich deťom. Napokon, táto potreba je zakotvená i v Dohovore Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácemu násilliu a boji proti nemu (tzv. Istanbulskom dohovore), ktorý zmluvným stranám ukladá povinnosť “zhromažďovať oddelene relevantné štatistické údaje v pravidelných intervaloch o prípadoch všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru a podporovať výskum v oblasti všetkých foriem násilia v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru s cieľom štúdia ich príčin a účinkov a účinnosti opatrení prijatých na implementáciu tohto dohovoru.” (článok 11, paragraf a)². Z tohto dôvodu je veľmi dôležité vyhotovovať analýzy zozbieraných dát, ktoré sa budú opierať o odborné poznatky, a lepšie tak pomôcť porozumieť aktuálnym trendom.

Zber dát o násillí na ženách tak, ako je definovaný v Istanbulskom dohovore, sa skladá z dvoch aspektov. Prvým je zber údajov v rámci inštitúcií a organizácií pracujúcimi s obetiam násillia, teda o tzv. administratívne dáta. Druhý spočíva vo verejných prieskumoch o prevalencii násillia. Administratívne dáta o násillí na ženách pri tom nie sú zbierané výlučne organizáciami poskytujúcimi pomoc, informácie je možné čerpať i od orgánov činných v trestnom konaní, zdravotných služieb či iných inštitúcií, s ktorými obeť násillia prichádzajú do kontaktu. Na Slovensku je vytvorený systém zberu a vyhodnocovania štatistických dát z prostredia polície a justície, ktoré sú Koordinačno metodologickým centrom pre prevenciu násillia na ženách pravidelne analyzované a zverejňované na ročnej báze. V súčasnosti však neexistuje jednotný národný systém zberu dát od poskytovateľov sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Pričom práve štatistické dáta od služieb môžu poskytnúť bohatšie informácie o prežívaní násillia a o ženách, ktoré sa na služby obracajú.

Pre lepšie mapovanie dát a vybudovanie dostatočnej poznatkovej bázy o násillí na ženách je dôležitá najmä konzistentnosť rámcov a metodológií, akými sú jednotlivé dáta zbierané. Vďaka

¹ Sylvia Walby (2016) *Ensuring data collection and research on violence against women and domestic violence: Article 11 of the Istanbul Convention*. Dostupné na: [ES140708 PREMS 204915 GBR 2620 Convention Istanbul Article 11 Web A5.pdf \(coe.int\)](https://rm.coe.int/ES140708_PREMS_204915_GBR_2620_Convention_Istanbul_Article_11_Web_A5.pdf)

² Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácemu násilliu a boji proti nemu (2011) Dostupný na: <https://rm.coe.int/1680462541>

jednotnej metodológii zberu dát je možné skúmať aktuálne trendy prinášané a reportované organizáciami poskytujúcimi pomoc ženám a ich deťom. Zhodnotením jednotlivých dát v rámci zjednoteného spôsobu ich zberu je možné získať poznatky o tom, aké problematiky sú prítomné v oblasti násillia v danom časovom období. Pri správnom vyhodnotení dát je tak možné predchádzať ďalšiemu násilliu a chrániť potenciálne obeť v rizikových situáciách či regiónoch. Napríklad, v niektorých krajinách sa ukázalo, že domáce násillie býva menej často nahlasované v rurálnych oblastiach, čo poukazuje na potrebu realizovať tam viac scitlivovacích a informačných kampaní³.

Štúdia Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE), ktorý má za cieľ posilniť a podporiť rodovú rovnosť v celej EÚ, v roku 2014 ukázala, že administratívne dáta o rodovo podmienenom násillí nie sú primárne zbierané pre štatistické účely, ale najmä pre internú potrebu inštitúcie a organizácii s cieľom monitorovania ich aktivít⁴. Problematickým je aj spôsob zberu dát tak, aby rešpektoval ochranu osobných údajov, najmä pri zdravotných a sociálnych službách. Následná štúdia z roku 2016 zistila, že administratívne dáta o sociálnych službách sú dostupné len v 19 krajinách EÚ, pričom Slovensko k nim nepatrí. Štúdia jednoznačne odporučila, aby sa kvalita dát v sociálnych službách zlepšila z dôvodu zbierania porovnateľných dát pre všetky krajiny Európskej únie.⁵ Publikácia štúdie bola uverejnená spolu s odporúčaniami pre prax, ku ktorým patrilo napríklad celoeurópske zharmonizovanie definícií znásillenia či domáceho násillia, a odporúčanie pre Eurostat, aby zbieral dáta o partnerskom násillí. EIGE ďalej odporúčal európskym krajinám, aby sa riadili a viazali metodológiou zberu dát, ako je definovaná v Istanbulskej dohovore⁶.

V rokoch 2017 a 2018 EIGE realizoval výskum, v ktorom sa zameril na analýzu dostupných dát o partnerskom násillí vo všetkých 28 krajinách EÚ. Patrilo k nim aj Slovensko, avšak výskum sa týkal len dát dostupných od polície a právneho systému a sociálne služby v ňom nefigurovali. Na základe zistených údajov však Inštitút vydal odporúčania pre Slovensko⁷, v ktorých zdôraznil potrebu ratifikovať Istanbulskej dohovor, prijať právnu definíciu partnerského násillia vo všetkých

³ UN Women: *Interview: Data collection is essential for informing work to end violence against women* (2022) Dostupné na: <https://eca.unwomen.org/en/stories/interview/2022/06/interview-data-collection-is-essential-for-informing-work-to-end-violence-against-women>

⁴ EIGE: *Mapping the current status and potential of administrative data sources on gender-based violence in the EU* (2014) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/data-collection#2014>

⁵ EIGE: *Administrative data collection on rape, femicide and intimate partner violence in EU member states* (2017) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/publications/administrative-data-collection-rape-femicide-and-intimate-partner-violence-eu-member-states>

⁶ EIGE: *Recommendations for the EU to improve data collection on violence against women* (2017) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/publications/recommendations-eu-improve-data-collection-violence-against-women>

⁷ EIGE: *Data collection on intimate partner violence by the police and justice sectors: Slovakia* (2018) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/publications/data-collection-intimate-partner-violence-police-and-justice-sectors-slovakia>

jeho formách, zrealizovať a implementovať jednotný systém školení o domácom násilí pre políciu a právne profesie a zlepšiť multi-inštitucionálnu spoluprácu na prehodnotenie už existujúcich systémov zberu a hodnotenia dát o partnerskom násilí. Dlhodobé štúdie a výskumy inštitútu EIGE nasvedčujú, že pri dátach o partnerskom no i domácom a rodovo podmienenom násilí existuje “sivá zóna”, ktorá zahŕňa nenahlásené prípady, ktoré napríklad mohli “ujst” policajnému či právnemu systému.

V správe⁸, ktorú EIGE vydal v roku 2019, pritom zdôrazňuje dôležitosť zberu dát o domácom a partnerskom násilí, ktorá zohráva kľúčovú úlohu pri jeho riešení. I napriek tomu, že Európska agentúra pre základné práva (FRA) v roku 2014 v prieskume zistila, že až 22 % žien starších ako 15 rokov v priebehu života zažilo fyzické alebo sexuálne násilie a až 43 % zažilo psychické násilie v partnerskom vzťahu⁹, tieto formy násilia v EÚ často nie sú nahlasované a nemáme o nich dostatok dát ani napriek tomu, že máme ako Únia dostatok administratívnych zdrojov. (Z tohto dôvodu sa pri nahlásených prípadoch násilia často možno domnievať, že sa jedná len o “špičku ľadovca”). Podľa výskumu FRA len 33 % žien, ktoré zažili fyzické alebo sexuálne násilie, kontaktuje relevantné authority, a iba 20 % žien v prieskume uviedlo, že informovali políciu o najzávažnejšom incidente partnerského násilia. Navyše, i dáta zozbierané orgánmi činnými v trestnom konaní môžu podhodnocovať rozmery partnerského násilia. Niektoré formy partnerského násilia nemusia byť v určitých členských krajinách EÚ považované za trestné činy a relevantne stíhané. Sťažnosti taktiež nemusia byť vždy zaregistrované v jednotnom systéme nahlasovania, a málokedy sú vyhodnocované špecialistkami a špecialistami na domáce a/alebo partnerské násilie. Toto všetko prispieva k takzvaným medzerám pri zbieraní dát, obzvlášť ak chceme situáciu vyhodnocovať na celoeurópskej úrovni.

V zmysle uvedenej správy sa dá predpokladať, že zber dát a najmä ich systematická kompilácia a vyhodnocovanie je jedinou efektívnou cestou, ktorá zákonodarcom i občanom pomôže uchopiť rozmer a prevalenciu tohto problému, ktorý má v mnohých prípadoch celoživotné dopady na ženy a deti, ktoré sa stali jeho obeťami. Je preto nevyhnutné ďalšie skúmanie dát v tejto oblasti, ktoré pomôže nastaviť nielen verejné politiky, ale zlepšiť a rozvinúť aj iné oblasti, ako napríklad psychologickú pomoc pre deti, skoré zachytenie prípadov domáceho a partnerského násilia a podobne.

Práve organizácie a služby poskytujúce pomoc obetiam násilia by mohli byť kľúčovými aktérmi pri mapovaní násilia, napríklad pomocou dát o počtoch volaní na krízové linky, nahlásených anonymných prípadov, prípadov nahlásených od tretích strán a podobne. Hoci “sivá zóna” zahŕňa prípady, ktoré neboli nikdy nahlásené, je možné sa domnievať, že napríklad počty anonymných

⁸ EIGE: *Understanding intimate partner violence in the EU: The role of data* (2019) Dostupné na:

<https://eige.europa.eu/publications/understanding-intimate-partner-violence-eu-role-data>

⁹ FRA: *Násilie páchané na ženách: celoeurópsky prieskum. Stručný prehľad výsledkov (2014)* Dostupné na:

https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_sk.pdf

hovorov na núdzové linky môžu indikovať dôležité informácie o výskyte násillia, o ktorom nemusia byť vedené oficiálne záznamy. Len komplexným vyhodnocovaním dát z rôznych sektorov (polícia, súdy, služby a ďalšie) je možné uchopiť komplexitu takéhoto násillia. Navyše, zber dát môže mať aj praktické dopady, nakoľko môže pomôcť vyrátať, aké administratívne a finančné zdroje domáce a partnerské násillie spoločnosť, štáty i jednotlivcov stojí. Pre lepšie budovanie medzinárodných a národných verejných politík je pri tom dôležité, aby existovali i celoeurópske registre, z ktorých bude možné čerpať dáta.

Dáta zozbierané organizáciami na pomoc ženám aj deťom sú celkovo dôležitými indikátormi toho, kde (napríklad v akých regiónoch) a za akých podmienok násillie prebieha. Analýzou týchto dát je možné si utvoriť širší obraz o tom, s akými typmi a formami násillia sa organizácie najčastejšie stretávajú, aké služby sú pre ich klientky najužitočnejšie, koľko detských obetí vyhladáva spolu s matkami ich pomoc, no napríklad i o tom, či sa klientky s násillím stretávajú jednorazovo alebo opakovane. V jednotlivých častiach tejto analýzy sa budeme zameriavať na dáta, ktoré si poradenské a ubytovacie centrá na Slovensku v súčasnosti evidujú, akými spôsobmi si organizácie tieto informácie štatisticky vyhodnocujú, aké sú rozdiely medzi dátami poradenských a ubytovacích zariadení, a ktoré zo zozbieraných dát sú prístupné verejnosti. Vďaka tejto analýze bude možné získať širší prehľad o súčasnom stave zberu a vyhodnocovania administratívnych dát v sociálnych službách, ktorý bude slúžiť ako podklad pre nastavenie jednotného zberu dát pre špecializované sociálne služby poskytujúce pomoc a podporu ženám zažívajúcim násillie a ich deťom. Analýza sa realizovala v dvoch krokoch - zisťovanie evidencie dát a zisťovanie ich štatistického vyhodnotenia pre vlastné účely jednotlivých organizácií.

Metodológia

Analýza dát o evidencii a štatistickom vykazovaní dát v sociálnych službách poskytujúcich služby ženám zažívajúcim násillie a ich deťom prebiehala kombináciou dvoch krokov. V prvom kroku sa informácie o evidencii dát v týchto sociálnych službách zisťovali dotazníkovým prieskumom, ktorý bol realizovaný v rámci širšieho projektu monitoringu dostupnosti a kvality služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti. Do monitorovacieho dotazníka boli zahrnuté aj otázky o evidencii a vykazovaní dát týkajúcich sa konkrétnych oblastí, ako napríklad dáta o klientele, poskytnutých službách, evidencii foriem a typov násillia, no aj o spôsobe ich vykazovania rôznym inštitúciám, ktoré poskytované služby financujú (napríklad VÚC). Do dotazníkového prieskumu bolo zaradených 38 organizácií, ktoré boli na základe verejne dostupných informácií (webové stránky, registre a pod.) identifikované ako poskytovatelia sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti. Dotazník vyplnilo 35 z týchto organizácií. Dotazníkový prieskum prebiehal v období september 2020 – apríl 2021. Výsledky dotazníkového prieskumu boli následne spracované a informácie o evidencii a vykazovaní dát boli zaznamenané do tabuľky, kde boli rozdelené podľa jednotlivých kategórií dát, a následne kvantitatívne vyhodnotené.

Druhým krokom bolo zisťovanie informácií o tom, ktoré dáta poskytovatelia služieb aj štatisticky vyhodnocujú a zvereňujú pre svoje vlastné účely. V tomto kroku boli zozbierané výročné správy

organizácií zapojených do dotazníkového zisťovania. Výročné správy boli podrobené obsahovej analýze s cieľom identifikovať štatistické dáta. Jednotlivé informácie boli následne kategorizované podľa druhov dát, zaznamenané do tabuľky a rovnako kvantitatívne vyhodnotené. Kombinácia týchto dvoch zisťovaní umožnila zistiť, aké dáta poskytovatelia služieb evidujú, ktoré z nich štatisticky vyhodnocujú pre svoje vlastné účely, ktoré vykazujú financujúcim inštitúciám a ktoré zverejňujú vo výročných správach.

Je prirodzené, že v zaznamenávaní a štatistickom vyhodnocovaní dát je rozdiel medzi ubytovacími a poradenskými službami, vzhľadom k spôsobu poskytovania služieb. Niektoré kategórie dát môžu byť relevantnejšie pri poskytovaní ubytovacích služieb, zatiaľ čo pri poradenských je vyššia relevancia iných dát. Navyše, niektoré zariadenia poskytujú aj poradenské aj ubytovacie služby, čo má vplyv aj na zaznamenávanie a štatistické vyhodnocovanie dát. Poskytovatelia služieb, ktorí slúžia aj ako poradenské centrá aj ako ubytovacie zariadenia boli zaradené do analytickej kategórie ubytovacích zariadení, pri interpretácii dát však bolo zohľadnené, že poskytujú aj poradenské služby neubytovaným klientkam. Výsledky zisťovania sú uvedené v nasledujúcich kapitolách.

Evidencia dát

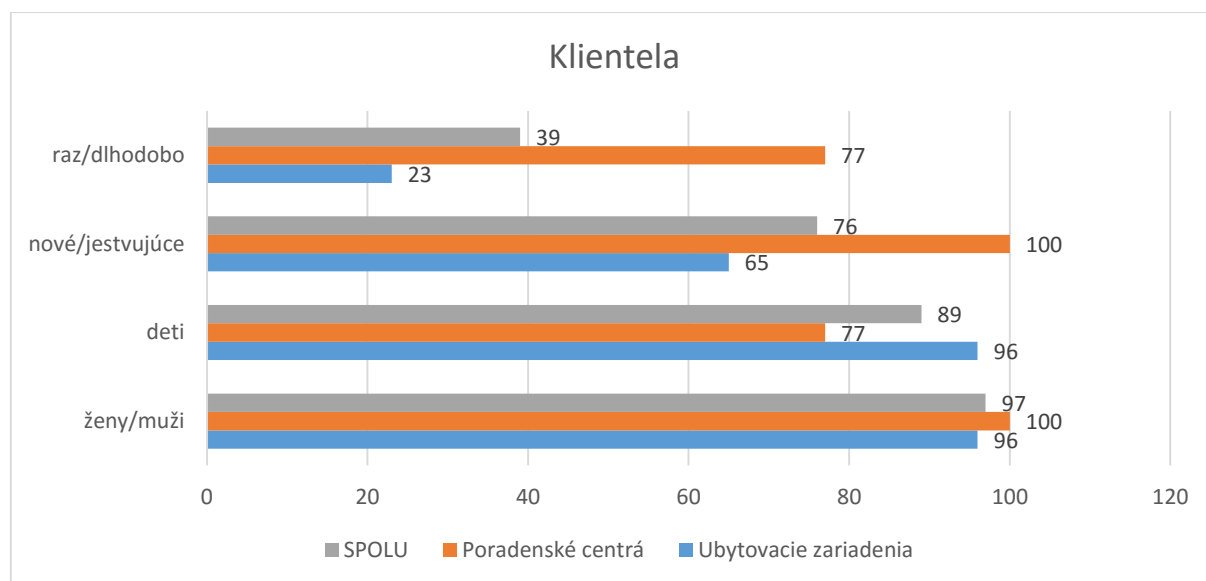
V nasledujúcej časti sa budeme venovať dátam, ktoré zaznamenávajú údaje o klientkach podľa jednotlivých kategórií monitoringu na základe dotazníka spracovaného priamo organizáciami. Budeme sa venovať jednotlivým záznamom rozdelených do širších kategórií (informácie o klientele, informácie o službách, informácie poskytované iným inštitúciám) a tieto budeme následne analyzovať podľa toho, či sa jedná o ubytovacie zariadenia alebo o poradenské centrá. Budeme tak môcť sledovať, aké parametre organizácie najčastejšie využívajú z praktických dôvodov na mapovanie dôležitých informácií (napríklad obsadenosť lôžka alebo obsadenosť izby), či v akých časových rozmeroch si tieto informácie evidujú (ročne, polročne, mesačne). Následne budeme skúmať hlavné rozdiely medzi ubytovacími zariadeniami a poradenskými zariadeniami, a to, ako sa líši zaznamenávanie dát o klientkach podľa typu zariadenia. Budeme analyzovať rozdiely medzi typmi vykazovanie týchto údajov, ktoré nám následne budú slúžiť k vypracovaniu odporúčaní pre prax. V druhej časti informácie reportované priamo organizáciami porovnáme s dátami, ktoré si organizácie vykazujú priamo vo výročných správach.

Informácie o klientele

Pri informáciách o klientele poskytovateľov služieb sú v rámci tejto analýzy dôležité najmä základné demografické údaje ako pohlavie a vek (najmä v základnom rozdelení na dospelú a detskú klientelu). Vzhľadom k lepšiemu poznaniu klientely poskytovateľov služieb pre ženy zažívajúce násilie, pri ktorých je pravdepodobnosť dlhodobejšieho využívania služieb, je tiež dôležité, či ide o klientky, ktoré oslovili konkrétne zariadenie v danom roku (tzv. nové klientky) alebo o klientky, s ktorými už organizácia predtým pracovala (tzv. prevedené klientky). Rovnako je dôležité vedieť, či klientky v rámci služieb potrebujú dlhodobú službu alebo len jednorazovú konzultáciu. Z dotazníkového prieskumu je zrejmé, že väčšina poskytovateľov služieb si takéto

dáta zaznamenáva, s výnimkou jednorazových a dlhodobých klientok. Údaje sumarizuje nasledovný graf.

Graf č. 1

Z uvedených informácií vyplýva, že 97 % opytovaných zariadení zaznamenáva dáta o poskytovaní služieb za účelom štatistiky o počte klientok/klientov v rozdelení muži a ženy, hoci je pravdepodobné, že toto číslo dosahuje až 100 percent, pričom chýbajúce organizácie prijímajú výnimočne ženské klientky a pravdepodobne klientelu z tohto dôvodu nerozlišujú na ženskú a mužskú.

89 % zaznamenáva i dáta o detskej klientele, v ubytovacích zariadeniach je to až 96 %. Pri poradenských službách si túto informáciu vedie len 77 % zariadení, čo môže byť spôsobené tým, že časť poradenských centier poskytuje služby len dospelým klientkam a s deťmi nepracujú.

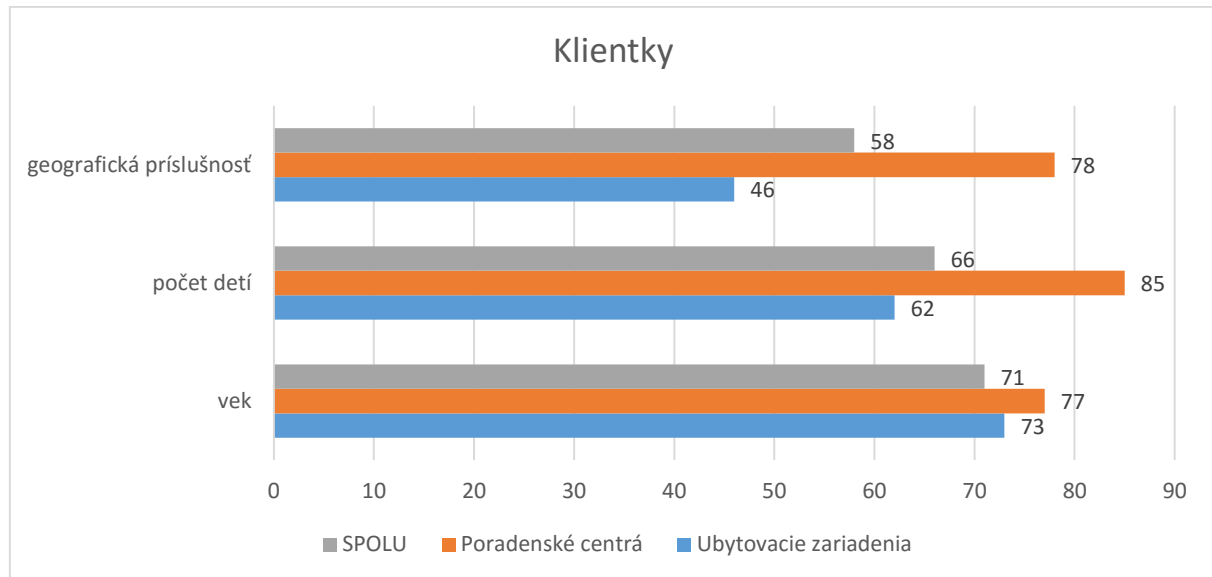
76 % organizácii zbiera dáta v rozdelení na nové a už jestvujúce klientky/klientov zariadenia. Kým v ubytovacích službách je to len 65 %, v poradenských centrách je to až 100 %. Predpokladáme, že kým v ubytovacích centrách nezohráva rolu to, či bola klientka v minulosti už ubytovaná, poradenské centrá si vedú ku každej klientke špecifický záznam a disponujú teda konkrétnymi dátami.

Len 39 % opýtaných si eviduje klientky podľa toho, či sú im služby poskytované jednorazovo alebo dlhodo. U ubytovacích služieb je toto percento len 23 %, pričom pri ubytovacích službách ide z princípu o poskytovanie dlhodobej služby. Pre ubytovacie zariadenia teda táto informácia nemusí byť určujúca (s výnimkou prípadov, ak klientka potrebuje ubytovanie počas extrémne dlhej časovej lehoty, napríklad niekoľko rokov). Poskytovatelia služieb, ktoré tieto dáta evidujú fungujú nielen ako ubytovacie zariadenia, ale aj ako poradenské centrá. Pri poradenských službách je táto informácia výpovednejšia, keďže hovorí o tom, či sa ženy obracajú na služby len jednorazovo, v krízovej situácii, alebo využívajú ich služby po dlhší čas. Aj z týchto dôvodov si túto informáciu eviduje až 77 % poradenských centier.

Informácie o klientkach

Ďalšie demografické informácie o klientkach môžu pomôcť lepšie spoznať cieľovú skupinu a nastaviť samotné poskytovanie služieb. V tejto oblasti si väčšina organizácií zaznamenáva dáta o veku klientok (71 %) a počte ich detí (66 %). Vek klientky zaznamenáva 77 % poradenských centier a 73 % ubytovacích zariadení. Domnievame sa, že vek (prípadne aj dátum narodenia) patrí k základným informáciám o klientke, ktorú si ubytovacie zariadenia evidujú hneď v začiatku práce s klientkou.

Graf č. 2

Geografickú príslušnosť klientok, ktoré zariadenia oslovujú, eviduje približne polovica zariadení, pričom evidencia prebieha častejšie po regiónoch (53 %) ako podľa administratívnych krajov (39 %). Región, odkiaľ klientka pochádza, evidujú častejšie poradenské centrá (77 %), u ubytovacích ide len o 46 %. Tieto informácie však môžu byť dôležité z hľadiska vyhodnocovania dostupnosti služieb.

Informácie o využívaní ubytovacích služieb

Informácie o využívaní ubytovacích služieb sú typom informácií, ktoré môžu slúžiť pre lepšie nastavenie dostupnosti a kapacít tohto typu služieb do budúcnosti. Opýtané ubytovacie zariadenia si zaznamenávajú údaje o dĺžke pobytu, obsadenosti izby a obsadenosti lôžka. Pri poradenských centrách bola táto otázka irelevantná.

Ubytovacie zariadenia si vedú evidenciu zväčša podľa dĺžky pobytu (69 %) a obsadenosti lôžok (65 %). Len 35 % si vedie evidenciu o obsadenosti izby. S veľkou pravdepodobnosťou je evidencia podľa lôžok nastavená na základe potrieb inštitúcií, ktoré jednotlivé služby financujú, keďže tie fungujú na základe obsadenosti lôžka a počtu klientky. V ubytovacích zariadeniach pre ženy s deťmi však môže byť obsadenosť podľa izieb dôležitým indikátorom, keďže jedna rodina je ubytovaná v jednej izbe bez ohľadu na počet lôžok. Izba sa teda považuje za obsadenú aj v

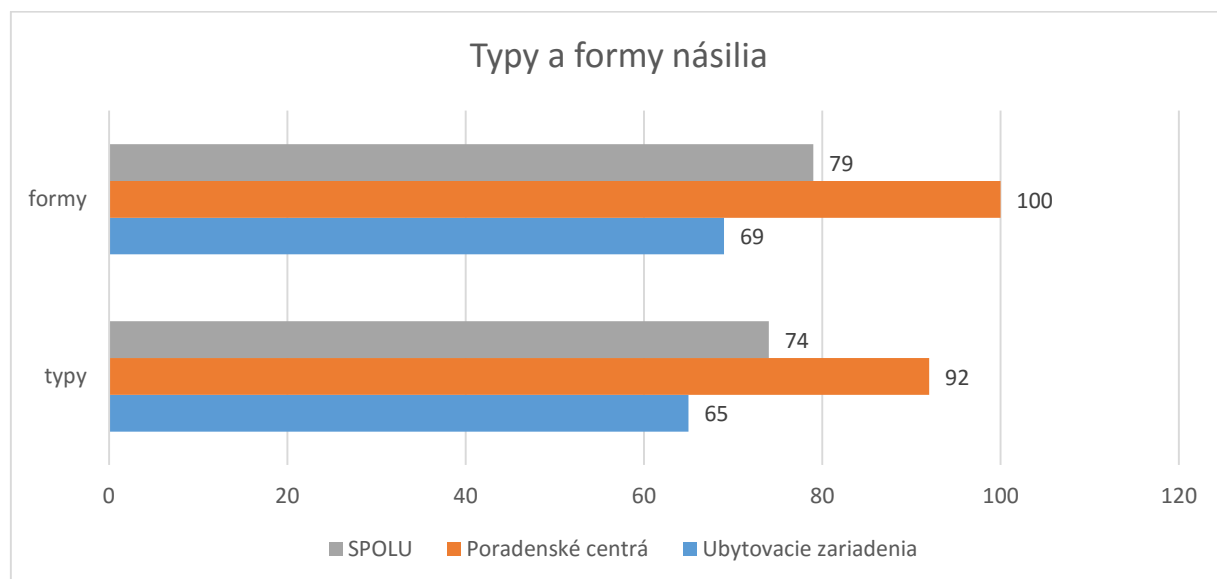
případe, keď nie sú obsadené všetky lôžka v nej, ale z dôvodov súkromia a bezpečia rodiny nie je možné tieto lôžka zaplniť inou klientkou. Medzinárodné štandardy preto odporúčajú sústrediť sa pri ubytovacích zariadeniach pre ženy zažívajúce násilie a ich deti na tzv. rodinné miesta (izby) a nie na individuálne lôžka.

Informácie o bývaní klientok po odchode zo zariadenia nie sú systematicky evidované. Avšak pre účely budúcich výskumov by takéto informácie mohli byť potenciálne dôležité, nakoľko môžu signalizovať, aké následné ubytovacie možnosti klientky majú a kde sú nedostatky, ktoré by sa mali riešiť na úrovni verejnej politiky.

Informácie o typoch násilia

Dôležitými informáciami sú aj typy a formy násilia, s ktorými sa klientky na organizácie obracajú. Pri typoch rozdelujeme násilie na partnerské (páchateľom násilia je partner ženy), domáce (násilie pácha iný člen rodiny) a sexuálne násilie (mimo blízkych vzťahov). Tieto informácie sú dôležité, nakoľko môžu slúžiť spoločne s inými druhmi administratívnych dát a prevalenčnými výskumami ako podklad o odhadoch výskytu násilia v spoločnosti. Tieto dáta eviduje 74 % organizácií. Častejšie si typy násilia evidujú poradenské centrá, kde tak robí až 92 % z nich. V ubytovacích zariadeniach ide len o 65 %.

Graf č. 3

Ďalším dôležitým faktorom pri násilí sú formy násilia, ktoré klientky zažívajú. Tieto údaje vypovedajú o rôznych podobách násilia a môžu indikovať, v akých fázach násilného vzťahu sa klientky najčastejšie obracajú na pomoc. Takmer 80 % opýtaných zariadení eviduje formy násilia na klientkách, či už sa jedná o fyzické, psychické, sexuálne, ekonomické alebo sociálne násilie. Situácia pri evidencii je podobná ako pri typoch násilia. Formy násilia, ktoré klientky zažívajú, si evidujú všetky poradenské centrá, avšak len 69 % z ubytovacích zariadení.

Periodicita

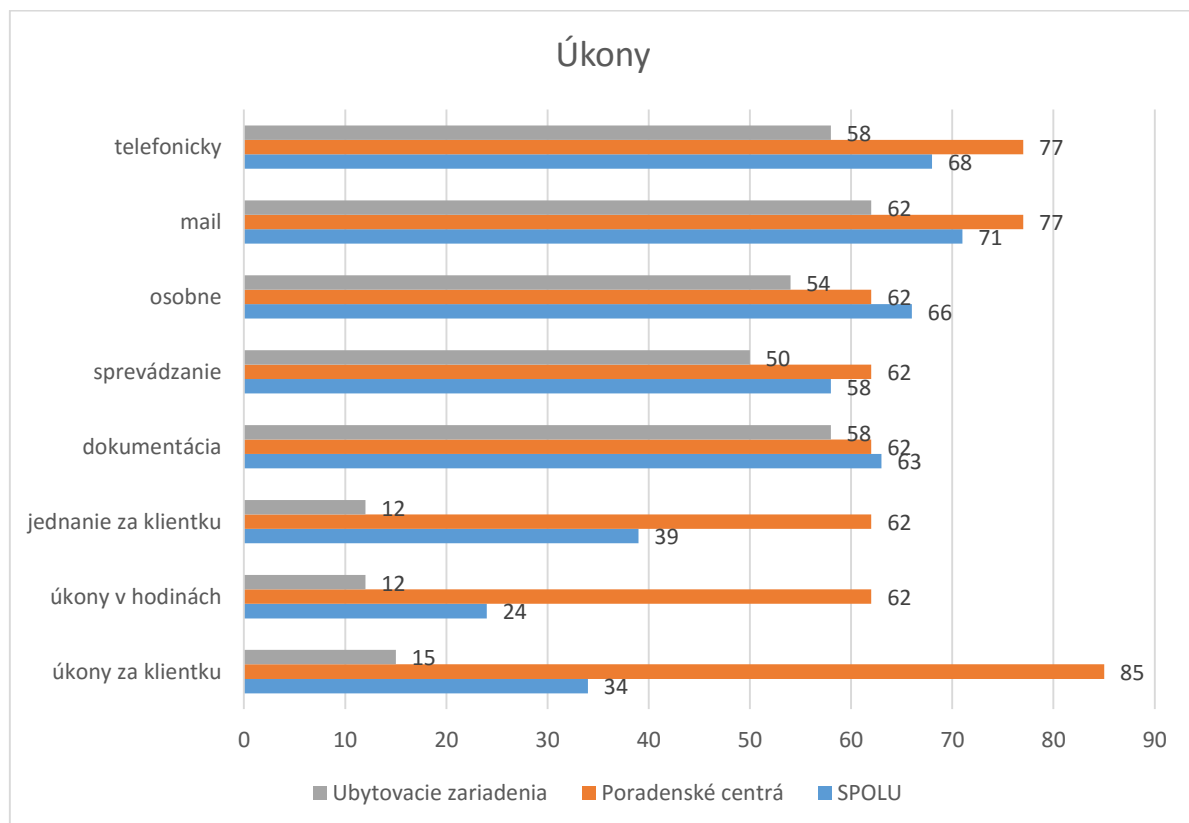
Pri informáciách, ktoré organizácie zaznamenávajú, je dôležité evidovať periodicitu, na základe ktorej si dané organizácie vedú štatistické údaje o klientele.

Takmer 80 % opýtaných získava a eviduje štatistické údaje o klientkach/klientoch na mesačnej báze a len 8 % na ročnej báze. Päť z opytovaných organizácií frekvenciu vedenia štatistických dát neuviedli. Z hľadiska vedenia štatistiky je mesačná periodicita efektívnejšia, najmä v zariadeniach s vyšším počtom klientely. Zabezpečí sa tak vyššia spoľahlivosť dát. V prípade menších ubytovacích zariadení, kde sa počet klientok počas mesiaca výrazne nemení, je akceptovateľná aj nižšia frekvencia.

Informácie o úkonoch

Pri informáciách o úkonoch, ktoré organizácie zaznamenávajú, je dôležité rozdelenie do kategórií podľa toho, akou formou komunikácia prebieha (osobne, emailovo, telefonicky). Rovnako je dôležité poznať to, ako organizácie zaznamenávajú aj iné úkony súvisiace s prácou s klientelou, konkrétne sprevádzanie klientky na úrady a inštitúcie, spracovávanie dokumentov súvisiacich s klientelou a jednanie za klientku. Nasledujúci graf sumarizuje výsledky.

Graf č. 4

Opýtané zariadenia zaznamenávajú údaje o klientkach v danej kategórii v rozdelení podľa toho, akou formou prebieha komunikácia. Delia ich na telefonické konzultácie, mailové konzultácie a osobné konzultácie. Tento typ údajov zaznamenáva 66 – 71 % organizácií, pričom najviac

prevažuje v kategórii mailové konzultácie. Osobné (66 %) a telefonické konzultácie (68 %) zaznamenáva menej poskytovateľov služieb, avšak stále v relatívne silnom počte. V tomto prípade je nutné pripomenúť, že výlučne ubytovacie služby ich poskytujú primárne osobne, pre u nich ubytované klientky a teda majú nižší dôvod zaznamenávať konzultácie. To sa odráža aj v reportovaných číslach. Evidenciu o typoch komunikácie si vedie 77 % poradenských centier, kým len niečo vyše polovica ubytovacích zariadení.

V prípade úkonov sa zisťovala aj forma úkonov, resp. či si organizácie zaznamenávajú aj úkony súvisiace s prácou s klientkou, konkrétne sprevádzanie klientky na úrady a inštitúcie, spracovávanie dokumentov súvisiacich s klientkou a jednanie za klientku. V tomto prípade je už miera zaznamenávania medzi poskytovateľmi služieb nižšia. Nadpolovičná väčšina si zaznamenáva sprevádzanie klientky (58 %) a vedenie dokumentácie (63 %). Jednanie za klientku v dotazníkoch uviedlo len 24 % organizácií. Vyššie čísla v tejto oblasti uvádzajú najmä poradenské centrá, ktoré sa často špecificky venujú týmto úkonom (viac v porovnaní s ubytovacími službami).

Pokiaľ ide o spôsob zaznamenávania úkonov, tu sa medzi organizáciami vyskytujú veľké rozdiely, tak v miere zaznamenávania ako aj vo forme. Z vybraných foriem uvedených v dotazníku – počet úkonov v hodinách, prípadne počet úkonov u jednej klientky – prevládalo zaznamenávanie úkonov podľa klientky (tretina organizácií), zatiaľ čo hodinové záznamy vedie len štvrtina z nich. Významné rozdiely sú tiež medzi poradenskými a ubytovacími službami. Úkony podľa klientky eviduje 85 % poradenských centier a v hodinách 62 % z nich. Pri ubytovacích službách sa jednotlivé úkony zaznamenávajú zriedka, čo je pravdepodobne spôsobené komplexnosťou služieb a faktu, že u ubytovaných klientok sú poradenské služby menej štruktúrované a poskytujú sa podľa ich aktuálnej potreby, zatiaľ čo v poradenských centrách sú služby štruktúrovanejšie a prebiehajú počas vopred dohodnutých stretnutí. Rozdiely sú pravdepodobne tiež spôsobené rôznymi druhmi vykazovania práce pre financujúce inštitúcie, kde niekde ide o hodiny, v iných prípadoch len o klientky, v ďalších o pracovné úväzky alebo v prípade ubytovacích služieb o financovanie podľa lôžka a nie konkrétnych poskytnutých služieb.

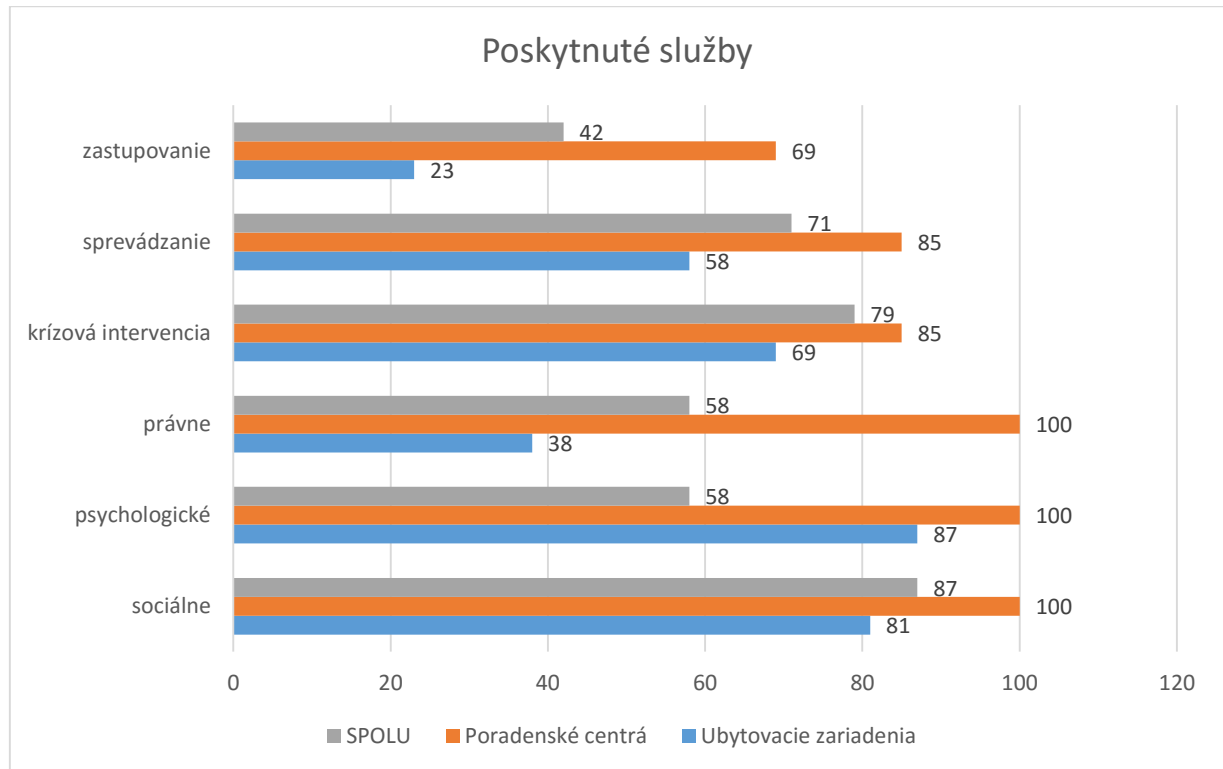
Informácie o poskytovaní služieb

Pri informáciách o poskytovaných službách je dôležité rozdelenie služieb (najmä v základnom rozdelení na sociálne, psychologické a právne poradenstvo). Rovnako je dôležité vedieť, či klientky v rámci služieb potrebujú krízovú intervenciu, sprevádzanie alebo právne zastúpenie. Tieto informácie môžu byť dôležité pre mapovanie potrieb žien so skúsenosťou s násilím a najčastejších služieb, ktoré využívajú. Zároveň môžu poukazovať na prípadné rezervy v poskytovaní týchto služieb na regionálnej alebo národnej úrovni.

Opýtané zariadenia poskytujú služby v rozdelení: sociálne poradenstvo, psychologické poradenstvo, právne poradenstvo, krízová intervencia, sprevádzanie a právne zastupovanie. Z tabuľky je zrejmé, že najviac sa venujú evidencii sociálneho poradenstva (87 %), nasleduje krízová intervencia (79 %) a sprevádzanie klientok (71 %) a najmenej zariadení uvádza

poskytovanie právneho zastupovania (42 %). Rovnaké hodnoty, takmer 58 % opýtaných, zaznamenáva psychologické a právne poradenstvo (vid'. graf č. 5). Nižšia hodnota pri zaznamenávaní psychologického a právneho poradenstva a zastupovania môže byť spôsobená aj tým, že nie všetky organizácie tieto služby pre klientky poskytujú.

Graf č. 5

Rozdelenie na ubytovacie a poradenské centrá je však v tejto kategórii jasne viditeľné. Až sto percent všetkých poradenských centier si vedie informácie o sociálnom, psychologickom a právnom poradenstve. V prípade krízovej intervencie a sprevádzania klientky je to zhodne 85 %. Evidenciu právneho zastupovania uviedlo len 69 %. Naopak, ubytovacie zariadenia si evidujú najmä informácie o sociálnom poradenstve (81 %), krízovej intervencii (69 %) a sprevádzaní klientky (58 %). Rozdiely medzi poradenskými a ubytovacími zariadeniami môžu byť spôsobené vyššie uvedenou inou štruktúrovanosťou poskytovania služieb, kde pri poradenstve sú služby jasnejšie zadefinované v čase aj v kategóriách. Zároveň však spôsob zaznamenávania vypovedá aj o potrebe jednotlivých organizácií rozdeľovať kategórie poradenstva a pomoci. Ďalším možným vysvetlením je aj rozličná miera poskytovania jednotlivých kategórií, kde v súčasných podmienkach nie všetky zariadenia poskytujú všetky typy služieb.

Dáta poskytované iným inštitúciám

Pre nastavenie zberu dát zo sociálnych služieb je dôležité vedieť, aké dáta organizácie v súčasnosti poskytujú rôznym inštitúciám, najčastejšie tým, ktoré dané služby financujú. V ideálnom prípade by systém pre zber dát od sociálnych služieb nemal prinášať nadmerné ďalšie administratívne zaťaženie pre poskytovateľov služieb, ale naopak, mal by im uľahčiť vykazovať

štatistické údaje aj pre iné inštitúcie. V súčasnosti je však zrejmé, že poskytovanie informácií iným inštitúciám je veľmi rôznorodé.

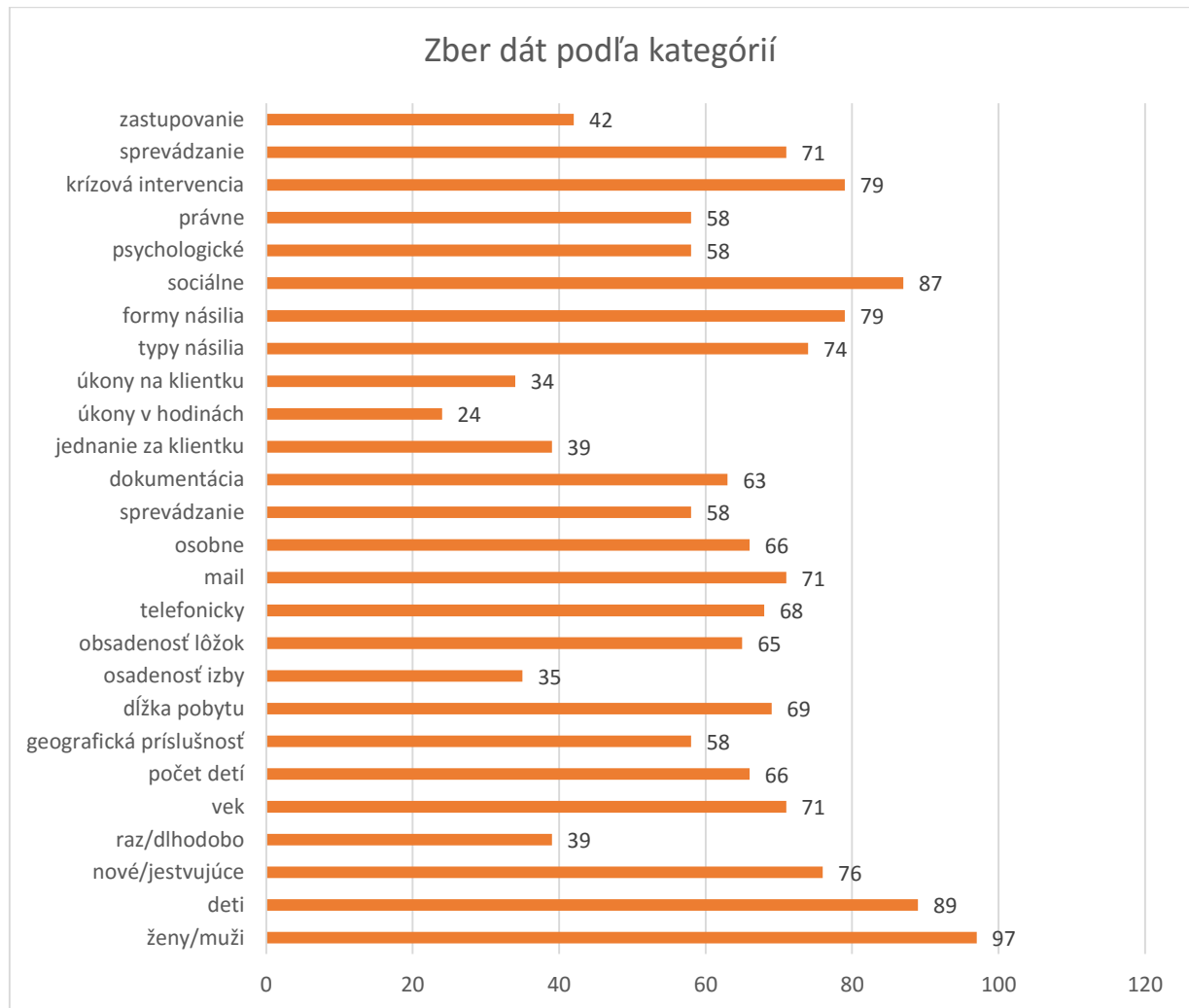
Inštitúciám, ktoré financujú opýtané zariadenia, organizácie poskytujú najmä informácie o počte klientok/tov (90 %), pričom tak robí 92 % poradenských centier a 85 % ubytovacích zariadení. Menný zoznam klientok/klientov však poskytuje len 37 % organizácii, rovnako ako údaje o geografickej príslušnosti klientok/klientov. Z tohto pohľadu ide o dôležitú informáciu, keďže viac ako tretina zariadení je nútená poskytovať osobné údaje o klientkach, ktoré však môžu ohroziť ich bezpečnosť a poskytovanie služieb. Obsadenosť pri ubytovacích zariadeniach poskytuje 81 % poskytovateľov. Takmer polovica opýtaných zariadení zaznamenáva odpracované hodiny svojich zamestnankyň, pričom ide najmä o poradenské centrá (92 %), a približne 40 % uvádza inštitúciám, ktoré ich financujú, i počet úkonov pre klientky/klientov, opäť s výraznou prevahou poradenských centier (85 %). Je teda zrejmé, že v prípade zaznamenávania a vykazovania úkonov je situácia veľmi rôznorodá a niektoré inštitúcie vyžadujú odpracované hodiny, zatiaľ čo iné počet úkonov. Potvrdilo sa tiež, že pri ubytovacích zariadeniach poskytovatelia služieb odovzdávajú najmä informácie o obsadenosti lôžok, keďže pri týchto službách je financovanie založené na lôžkach, nie na jednotlivých druhoch a kategóriách služieb.

Zhrnutie

Z uvedených dát vyplýva, že oba typy poskytovateľov služieb si do značnej miery evidujú informácie o klientele. Medzi oboma typmi však existujú určité rozdiely: informácie o klientkach, podrobné informácie o konzultáciách, úkonoch, ako aj informácie o službách sú evidované v menšej miere u ubytovacích zariadení. Sčasti je možné sa domnievať, že nakoľko práca s klientkami tam prebieha na dennej báze prostredníctvom osobného kontaktu, zariadenia majú menšiu potrebu zaznamenávať dáta o poskytovaných službách. Do budúcnosti by preto bolo vhodné odporúčanie, aby si ubytovacie zariadenia evidovali presnejšie dáta o konzultáciách, úkonoch a klientkach, a to z dôvodu lepšieho porozumenia trendom v oblasti domáceho a partnerského násillia. Zároveň by bolo vhodné, ak by si všetky typy organizácii zaznamenávali väčší počet dát o geografickej oblasti, v ktorej sa incidenty násillia dejú, a to z dôvodu lepšieho porozumenia a prípadného zlepšenia služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti v najviac dotknutých oblastiach.

Nasledujúci graf sumarizuje pomer zariadení, ktoré eviduje jednotlivé kategórie dát:

Graf č. 6

Pre národný zber dát v sociálnych službách sa ako najmenej problematické javia kategórie, kde sú tieto kategórie informácii zaznamenané na viac ako 75 percentami organizácií: klientela podľa pohlavia a v rozdelení na deti a dospelých, nové a jestvujúce klientky, formy násilia a za poskytnuté služby sociálne poradenstvo a krízovú intervenciu. Naopak, ako problematické sa javia kategórie, ktoré eviduje menej ako polovica organizácií, kam patrí jednorazové alebo dlhodobé poskytnutie služby, evidencia úkonov, z poskytnutých služieb jednanie za klientku a právne zastupovanie. Pri ubytovacích službách je v tejto kategórii aj obsadenosť izby. Zvyšné kategórie môžu byť problematickejšie pre niektoré zariadenia, či už podľa druhu služby, ktorú poskytujú, alebo veľkosti. Zároveň je zrejmé, že niektoré typy evidencie dát sú prínosnejšie pre poradenské ako pre ubytovacie služby, čo je dané aj charakterom poskytovanej služby.

Štatistické vyhodnocovanie dát

Nasledujúca časť tejto analýzy sa bude venovať štatistickému vyhodnocovaniu dát, ktoré boli dostupné v rámci výročných správ jednotlivých organizácií, zverejnených na internete cez voľne dostupné zdroje. Nakoľko jednotlivé organizácie majú a môžu mať rôzne spôsoby vykazovania informácií, a nakoľko aj ich výročné správy voľne dostupné na internete môžu mať rozličné

formáty, v tejto časti budeme analyzovať voľne dostupné informácie za posledný rok (2021), prípadne posledný rok, za ktorý daná organizácia zverejnila správu na svojej internetovej stránke (zväčša 2020 v prípade, že chýbala správa za rok 2021).

Úvodom tejto časti je však nutné uviesť niekoľko všeobecných poznámok, s ktorými sme sa stretli pri analýze jednotlivých informácií na internete. V prvom rade, nie všetky organizácie majú vlastnú webstránku a nie u všetkých sú výročné správy dostupné online. Z týchto dôvodov sme údaje za niektoré organizácie nemohli zahrnúť do analýzy, resp. pri všetkých kategóriách sme boli nútení uviesť ich ako nevykazujúce tieto dáta. Ďalšou kategóriou boli organizácie, ktoré síce výročné správy na svojej stránke zverejňujú, no nefigurujú v nich žiadne z dát, ktoré sme v tejto analýze zbierali. Pri týchto organizáciách zväčša výročné správy obsahujú iba technické, finančné a administratívne dáta, nie však špecifické informácie o klientele. Ďalšou kategóriou boli organizácie financované resp. spadajúce pod jednotlivé mestá či kraje, ktoré nemali vlastnú webovú stránku. V týchto prípadoch sa administratívne či finančné informácie dali nájsť výlučne na stránke daného mesta resp. vyššieho územného celku, častokrát tam však nefigurovali žiadne konkrétne údaje o službách pre ženy zažívajúce násilie.

Zároveň je nutné poznamenať, že dáta a spôsoby, ktorými jednotlivé organizácie zverejňujú jednotlivé dáta vo výročných správach, sú taktiež veľmi rôznorodé. Kým niektoré preferujú tabuľky, iné organizácie preferujú dáta rozpisovať slovne: z týchto dôvodov však nie je vždy stopercentne jasné, či ich spôsob vykazovania exaktne zodpovedá kategóriám použitým v tejto analýze. Napríklad, je nutné poznamenať, že kým niektoré organizácie poskytujú služby výhradne ženám zažívajúcim násilie a ich deťom, iné organizácie poskytujú služby rozličným skupinám obyvateľstva v núdzi. Aj z tohto dôvodu vyplýva, že nie všetky organizácie používajú vo výročných správach rovnaký slovník. Tieto rozdiely obzvlášť vidno pri kategóriách, ktorými sú typy a formy násillia: niektoré organizácie, ktoré napríklad poskytujú služby i deťom v núdzi, môžu hovoriť o týraní, zanedbávaní, psychiatrických chorobách v rodine a podobne, kým iné, špecificky ženské organizácie, používajú skôr iné rozdelenie typov a foriem násillia, ako napríklad partnerské, sexualizované a podobne.

Zároveň pri organizáciách, ktoré pracujú s viacerými rozličnými cieľovými skupinami, často nastáva fenomén, kedy vykazujú pomerne málo informácií o špecifickej pomoci ženám a deťom zažívajúcim násilie. Napríklad pri organizáciách, ktoré ponúkajú ubytovanie viacerým rôznym skupinám, nie je vždy jasné, či sa vykazované informácie týkajú špecificky služieb pre ženy zažívajúce násilie, alebo sa jedná napr. o obsadenosť lôžok či izieb v celom stredisku, ktoré môže mať niekoľko rôznych budov či poschodí slúžiacim rôznym skupinám. Obzvlášť ťažké je to odhadnúť v prípadoch, kedy si organizácie vykazujú napríklad len percentuálne obsadenie lôžok, resp. vyťaženosť za daný mesiac či rok. V niektorých prípadoch si taktiež organizácie vykazujú rozličné indikátory pre celý komplex služieb, no veľmi málo konkrétnych informácií o tejto špecializovanej klientele – napríklad uvedú počet krízových intervencií, odpracovaných hodín či úkonov za rok, ale nie je jasné, či sa tieto týkajú aj iných cieľových skupín. Na podobný problém

sme narazili i u organizácii, ktoré pracujú s detskou klientelou a zároveň so ženami zažívajúcimi násilie a ich deťmi – v týchto prípadoch nebolo vždy jasné, či sa medzi detských klientov počítajú všetky deti, alebo len deti z určitej špecifickej skupiny.

Na druhej strane však existujú organizácie špecificky orientované na pomoc ženám zažívajúcim násilie a ich deťoch, a v ich prípade sú často informácie o klientkach spracované do detailov podľa všetkých jednotlivých kategórii, na ktoré sme sa v tejto analýze zamerali. Menšie rozdiely existujú jedine v preferenciách tej-ktorej organizácie, napr. kým si niektoré organizácie evidujú zväčša počet odpracovaných úkonov v hodinách, iné si evidujú len jednotlivý počet úkonov a pod.

Poslednou úvodnou poznámkou k tejto časti, na ktorú je nutné obrátiť pozornosť, je vplyv COVIDU-19 na fungovanie jednotlivých organizácii (obzvlášť tých ubytovacích) a vykazovanie jednotlivých služieb. Takmer všetky organizácie vo svojich výročných správach spomínajú vplyv COVIDU-19 na ich prácu a rovnako ako na vykazovanie jednotlivých služieb. COVID-19 a s ním súvisiace opatrenia zároveň mohol mať vplyv aj na obsadenosť lôžok či dostupnosť služieb, nakoľko prísne zdravotné opatrenia v mnohých prípadoch bránili bežnému a zaužívanému chodu jednotlivých organizácii.

Informácie o klientele

Pri základných informáciách o klientele – napríklad pri rozdelení ženy, muži, deti – si iba 50% organizácii vykazovalo túto konkrétnu informáciu (rozdelenie ženy/muži) vo výročnej správe, kým iba 47 % uvádzalo počet detí. Tu je však nutné podotknúť, že je vysoko pravdepodobné, že všetky organizácie touto informáciou disponujú pre svoju vlastnú potrebu. Je pravdepodobné, že túto informáciu si vo výročných správach nevykazujú výlučne ženské organizácie ako napr. bezpečné ženské domy, ktoré vnímajú ako samozrejmé, že ich klientelu tvoria výlučne ženy. Zároveň však organizácie, ktoré poskytujú služby širokému spektru klientely, si rovnako túto informáciu nemusia vykazovať, nakoľko ich zaujíma iba finálny počet klientov/klientok. Je možné sa domnievať, že počet detských klientov si nevykazujú organizácie, ktoré pomoc deťom vôbec neposkytujú (napríklad poradenské centrá, ktoré pracujú iba so ženami zažívajúcimi násilie). Kým pri ubytovacích službách si tieto dáta vykazuje 60 % organizácii, pri poradenských centrách si rozdelenie na mužov/ženy vykazuje len 31 % poradenských centier, a informáciu o počte detí uviedlo len 23 %.

Informácie o starých a nových klientkach a o prvých a dlhodobých klientkach uvádza vo výročných správach len 18 a 16 percent organizácii. Je však možné sa domnievať, že táto informácia nemusí byť pre donorov ani vo výročnej správe nutne dôležitá, nakoľko podľa analýzy si ju v realite vedie až vyše 70 percent organizácii. Pre finančný a administratívny chod organizácie však táto informácia nemusí byť podstatná, a mnohé organizácie preto nemusia cítiť potrebu uvádzať ju aj vo výročných správach.

Informácie o klientkach

Kým podľa informácií, ktoré boli organizáciami poskytnuté ako odpoveď vďaka monitoringu, si klientky podľa ich príslušnosti ku krajom a regiónom eviduje vyše 30 a 50 percent, pri výročných správach sú tieto percentá nižšie – len 8 a 13 percent. Je však zaujímavé poznamenať, že pri organizáciách, ktoré si vedú štatistiku o regióne, kraji, prípadne meste pôvodu klientky, a následne ju zverejňujú, sa pravdepodobne jedná o informáciu vykazovanú pre VÚC, ktoré ju vyžaduje vo svojich výkazoch. V niektorých prípadoch si organizácie pôsobiace v danej časti mesta viedli evidenciu o tom, koľko klientok pochádzalo z rovnakej mestskej časti, a koľko klientok pochádzalo z iných častí mesta či okresu.

Vo výročných správach sme však nenašli takmer žiadne organizácie, ktoré by systematicky publikovali dáta o jednotlivých regiónoch, z ktorých klientky pochádzajú. Domnievame sa však, že takýto zber dát by bol veľmi prínosný z pohľadu národného monitoringu, a mohol by poukázať na najviac dotknuté regióny a prípadné mestá či okresy, kde by bolo dobré zvýšiť dostupnosť služieb. Takáto evidencia by mohla byť obzvlášť dôležitá pri bezpečných ženských domoch, nakoľko by mohla poukázať na regióny, kde je o službu najväčší záujem, resp. najväčšia potreba. Zároveň je však nutné poznamenať, že organizácie si takúto štatistiku môžu viesť pre vlastné potreby a nemusia ju nutne zverejňovať.

Vek klientok a počet detí vo výročných správach uvádza len 11 a 16 percent organizácii, zväčša formou tabuliek, v ktorých uvádzajú vekový priemer a počet klientok a ich detí. V niektorých prípadoch bolo nemožné zistiť, koľko žien a detí, ktoré sa stali obeťami domáceho násillia, bolo zároveň aj inými klientmi/klientkami danej organizácie. Išlo najmä o tie prípady, v ktorých sa jednalo o organizácie pomáhajúce viacerým cieľovým skupinám (napríklad aj deťom/dospelým so zdravotným znevýhodnením, dospelým bez domova a podobne), a ktoré si vykázali počty všetkých žien, resp. klientov a klientok a všetkých detí v rovnakej tabuľke. V týchto prípadoch si síce organizácie počty detských klientov zaznamenávali, avšak z výročnej správy nebolo jasné, koľko z detí sa stalo obeťami domáceho násillia. Zároveň je nutné podotknúť, že aj v prípadoch, že deti boli v daných organizáciách ubytované v rámci iného projektu (napríklad pomoc deťom z detského domova, deťom s psychiatrickými ochoreniami a podobne), to nemusí nutne znamenať, že tieto deti si taktiež neprešli domácim násillím, a že nevyužili služby psychologičky/psychológa či sociálnej intervencie. Pri organizáciách s viacerými cieľovými skupinami takéto rozdelenie častokrát nebolo jasne viditeľné.

Taktiež je dôležité poznamenať, že poradenské centrá vek a počet detí vo výročných správach nevykazovali. Domnievame sa, že poradenské centrá, ktoré poskytujú pomoc najmä dospelým ženám a to prostredníctvom telefónu, emailu či ambulantnej pomoci, s deťmi vôbec nemusia pracovať a tým pádom si ich ako klientelu nevykazujú. Zároveň je možné sa domnievať, že vykazovanie veku klientky v prípade poradenských centier nemusí nutne byť relevantné pre donorov či verejnosť.

Informácie o využívaní ubytovacích služieb

Informácie o využívaní ubytovacích služieb boli vo výročných správach vykazované u 20, 16 a 12 percentách organizácii (respektívne), pričom poradenské centrá do nasledujúcej tabuľky neboli zarátané (a teda ani priemerované).

Z dostupných informácií publikovaných vo výročných správach nebolo vždy možné stopercentne zistiť, či organizácie monitorujú dĺžku pobytu, rovnako ako ani obsadenosť izby/lôžka. Najmä informácia o obsadenosti lôžka resp. izby nebola vždy jasne definovateľná, keďže väčšina zariadení vo výročných správach nepopisovala počet lôžok v jednotlivých izbách. Z praxe je však možné sa domnievať, že aj jednotlivé lôžka nemusia byť jasne priradené k daným izbám, a pri niektorých (obzvlášť napríklad pri detských postieľkach) sa i lôžka môžu presúvať.

V niektorých prípadoch organizácie vykazovali počet ubytovaných klientok a prípadne ich detí za každý mesiac v danom roku, avšak z takýchto tabuliek nebolo možné zistiť, aká bola dĺžka pobytu za jednotlivé klientky. Rovnako z týchto dát nebolo možné rozlíšiť rozdiel medzi obsadenosťou izby a obsadenosťou jednotlivých lôžok. V niektorých prípadoch sa z uvedených informácií dalo usúdiť, koľko lôžok z celkového počtu bolo obsadených. V iných prípadoch bolo na základe popisu organizácie a jej ubytovacích kapacít viac jasné, že sa jedná o obsadenosť izieb – avšak tieto informácie neboli vždy stopercentne rozlíšiteľné.

Rovnako pri organizáciách, ktoré poskytujú ubytovacie služby rôznym cieľovým organizáciám, nebolo vždy jasné, koľko lôžok využívali ženy zažívajúce násilie a ich deti v ZNB a koľko iné cieľové skupiny. Toto sa týkalo organizácii, ktoré prevádzkujú ZNB a útulok či inú službu zároveň.

Informácie o typoch násillia

Ako bolo uvedené už vyššie, jednotlivé organizácie uvádzali vo svojich výročných správach rôzne typy a formy násillia, ktoré však nemuseli vždy zodpovedať rovnakému slovníku. V strediskách sociálnych služieb či v organizáciách poskytujúcim pomoc rôznym cieľovým skupinám sa v niektorých prípadoch uvádzajú aj iné pojmy, napríklad “rozvrátené rodinné vzťahy”, “alkoholizmus”, “sociálno-patologické správanie”. Tieto organizácie sa zväčša nedržali typológie, na ktorú sme sa dopytovali v tejto analýze, avšak z ich výročných správ bolo jasné, že sa snažia o vlastnú typologizáciu násillia resp. druhov cieľových skupín, s ktorými pracujú.

V organizáciách pôsobiacich výlučne v oblasti násillia páchaného na ženách si typy násillia podľa rozdelenia na domáce partnerské a sexuálne, rovnako ako aj formy násillia, aké sa vyskytujú napríklad aj v odhadoch nebezpečenstva ako CAADA-DASH a podobne.

Celkovo však formy a typy násillia vo výročnej správe uvádzalo iba 13 % organizácii.

Informácie o poskytovaných službách

Informácie o jednotlivých úkonoch si vo väčšej miere vo výročných správach vykazovali poradenské centrá – napríklad počet intervencií cez telefonické poradenstvo si vykazovalo 56 %

organizácii, kým u ubytovacích to bolo len 28 %. Podobná proporcia rozdielu medzi poradenskými a ubytovacími bola aj pri ďalších úkonoch. Domnievame sa, že to bolo z dôvodu, že poradenské zariadenia sa primárne sústreďia na vykazovanie aktivít za jednotlivé úkony, kým ubytovacie zariadenia si typicky vykazujú iné parametre, napr. obsadenosť lôžok a podobne.

Celkovo si organizácie zväčša delia intervencie na osobné, telefonické, mailové – a práve tieto tri kategórie si vo výročných správach vykazujú najvyššie percento organizácii (37, 35 a 40 percent respektívne). Úkony ako sprevádzanie, dokumentácia a jednanie za klientku vo výročných správach figurujú pomerne málo.

21 % organizácii vo výročných správach uvádza počet úkonov v hodinách, kým 24 % uvádza počet úkonov na klientku.

Pri informáciách o formách poskytovaných služieb sme sa v istej miere stretli s podobným fenoménom ako pri iných kategóriách: organizácie v niektorých prípadoch používali aj iné termíny a vymenúvali aj iné formy pomoci či služieb klientkam. Kým pojem “sociálne poradenstvo” používa až 40 % organizácii, pri ostatných službách organizácie spomínali aj iné termíny.

V niektorých prípadoch detaily špecifickej služby neboli presne zaznamenané: vo výročnej správe sa uvádzalo napríklad len: “Sociálna služba bola poskytnutá x klientkam.” Prípadne si organizácie vykazovali počet zmlúv, ktoré boli za ten-ktorý rok s klientkami podpísané.

Niektoré organizácie si v tejto časti uvádzali aj iné typy služieb, napríklad poskytnutie šatstva, jedla, priestoru na hranie pre deti, prípadne vybavenie sociálneho zariadenia, kúpeľní a podobne.

Celkovo najmenej sa vo výročných správach vykazovala služba “sprevádzanie”.

Záver

Záverom môžeme zhrnúť, že všetky organizácie si vedú dôsledné záznamy najmä o základných údajoch o klientele, ako napríklad mená, vek, počet detí, dlhodobé klientky a podobne. Rovnako častá je periodicita vykazovania, kde si väčšina organizácii vyhotovuje vyhodnotenie za celý rok; často sa však vyskytuje i periodicita po mesiacoch, a to najmä u ubytovacích zariadení, ktoré si vedú štatistiku o obsadenosti. Ďalšie parametre vykazovania sa však líšia, najmä pokiaľ sa jedná o to, aké a akým spôsobom si ich organizácie evidujú. Kým niektoré preferujú evidenciu počtu úkonov, iné si vedú počet odpracovaných hodín. Zároveň sa tieto parametre mierne líšia v závislosti od toho, či sa jedná o poradenské alebo o ubytovacie zariadenia.

Porovnaním verejných výročných správ s dotazníkmi, v ktorých samy organizácie uvádzali, aké dáta si evidujú, bolo možné spozorovať, že terminológia, ktorú jednotlivé organizácie používajú, sa výrazne líši od jednej organizácie k druhej. Mnohé organizácie používali termíny ako “sociálna služba” či “počet podpísaných zmlúv” pri vykazovaní informácii o klientkach, z čoho často nebolo zjavné, aký typ pomoci obetiam poskytujú.

Rovnaká problematika sa vyskytla pri formách a typoch násilia, pričom bolo zjavné, že niektoré organizácie nepoužívajú odborne zaužívané termíny, ale používajú ich v súlade s inými sociálnymi službami (napríklad pri službách poskytovaných ženám zažívajúcim násilie niektoré organizácie vymenúvajú aj služby, ktoré sa typicky poskytujú ľuďom bez domova, ako “poskytnutie šatstva”, “hygienická očista”, “každá izba má vlastné umývadlo”). Pri vykazovaní typov a foriem násilia opäť došlo k zamieňaniu termínov a pri popise cieľovej skupiny a jej problémoch vo výročných správach. Vyskytovalo sa to najmä u tých organizácií, ktoré poskytujú sociálne služby viacerým cieľovým skupinám a vo svojich správach ich nedostatočne rozlišujú.

V iných prípadoch si organizácie vykazovali aj ďalšie problematiky – nijako nesúvisiace s témou násilia – pri službách a pomoci klientkam. Patrili sem už spomínané hygienické opatrenia, no v istých prípadoch, najmä pri pomoci deťom, si niektoré organizácie vykazovali pomoc deťom i v prípadoch, že napríklad trpia šikanou či nedostatočnými mentálnymi schopnosťami. Opäť, ide najmä o organizácie so zmiešanou klientelou. K podobnému zamieňaniu dochádzalo i u ubytovacích zariadení, z ktorých niektoré poskytovali aj ďalšie služby ľuďom bez domova, prípadne útulky. Neraz boli služby pre tieto dve cieľové skupiny vykazované spolu ako jedna oblasť. V niektorých prípadoch nebolo jasné, či počet klientok a klientov zodpovedá zariadeniu núdzového bývania alebo útulku.

Zároveň bolo možné si všimnúť, že mnohé organizácie si vo výročných službách vykazovali i aktivity nijako nesúvisiace s témou násilia, napríklad výlety v prírode či vytváranie ozdobných predmetov alebo ručné práce (háčkovanie, vyšívanie a iné), ktoré patria medzi doplnkové služby, avšak informácií o priamych službách bolo menej. Aj v týchto prípadoch sa niekedy rovnaké aktivity objavovali aj pri iných cieľových skupinách. Je však možné usudzovať, že z hľadiska promovania činnosti organizácií, práve tieto doplnkové služby môžu pôsobiť na donorov atraktívnejšie a zároveň sú to služby, na ktoré je možné získať financovanie výlučne zo súkromných zdrojov.

Niektoré z organizácií však naopak vykazovali veľkú špecifitu dát a vykazovali i parametre, na ktoré sme sa v tejto analýze nezameriavali. Pri organizáciách, ktorých jedinou cieľovou skupinou boli ženy zažívajúce násilie a ich deti, bolo celkovo štatistických údajov vo výročných správach spravidla omnoho viac a terminológia zodpovedala odborne zaužívaným termínom. Jednalo sa najmä o organizácie, ktoré majú dlhoročnú prax v pomoci obetiam násilia.

Záverom možno zhrnúť, že výročné správy nemusia nevyhnutne zahŕňať všetky dáta, ktoré si organizácie štatisticky vyhodnocujú a časť štatistík môžu používať len pre internú potrebu. Svedčí o tom aj výrazný nepomer medzi zbieranými a zverejňovanými dátami. Pri výročných správach ide zrejme o vyhodnocovanie toho, ktoré štatistiky najlepšie charakterizujú činnosť organizácií a ktoré sú dôležité pre rôzne typy donorov, ktoré túto činnosť financujú. Je však tiež zjavné, že pre národný zber dát je mimoriadne dôležité, aby jednotlivé kategórie dát boli jasne definované a podložené odbornou terminológiou, čím sa zvyšuje pravdepodobnosť spoľahlivosti dát získaných od organizácií.

Odporúčania

V rámci analýzy sa objavilo niekoľko tém, vďaka ktorým by pravdepodobne bolo možné zlepšiť spôsob evidencie dát a následne zaviesť predpoklady pre lepšiu prax, vďaka ktorej by bola pomoc obetiam efektívnejšia a výskyt násillia nižší.

Pre prax môžeme odporúčať nasledovné opatrenia:

1. Zaviesť celonárodný systém zberu a monitoringu dát, ktorý by zjednotil metodológiu zberu dát pre všetky organizácie na Slovensku. Na základe zjednoteného systému by bolo možné dáta efektívne porovnávať a porozumieť tak ich interným dynamikám. Vďaka rovnakým typom zaznamenaných dát pre všetky organizácie na Slovensku by bolo možné porovnať aká je dostupnosť a využívanosť služieb v regiónoch, o ktoré služby je najväčší záujem, s akým násillím sa klientky stretávajú a aké sú ich potreby. Takýto systém by následne slúžil pre potreby celonárodného monitoringu, a bolo by vďaka nemu možné lepšie rozvíjať národné a regionálne politiky vďaka lepšiemu pochopeniu aktuálnych problémov. Napr. z analýzy jasne vyplynulo, že takmer 40 % organizácii si vedie nejaký typ štatistiky o geografickej príslušnosti klientok. Je možné sa domnievať, že ak by sa dáta o regiónoch, z ktorých klientky pochádzajú, monitorovali systematicky, bolo by možné mať dobrý obraz o tom, v ktorých regiónoch je nedostatočný počet ubytovacích služieb a kde by bolo potrebné posilniť kapacity.
2. Zjednotená terminológia pri kategóriách zberu dát - ako bolo vyššie uvedené, organizácie majú rozličné spôsoby vykazovania svojich služieb a aktivít vo výročných správach, pričom v niektorých prípadoch nepoužívajú zaužívané odborné termíny. Rovnako v niektorých prípadoch neuvádzajú presný typ služby, ktorý poskytujú. Je možné sa domnievať, že ak by organizácie využívali zjednotený slovník a mali zjednotenú porozumenie domáceho násillia, monitoring dát by bol omnoho presnejší.
3. Ďalšie vzdelávanie v oblasti porozumenia násilliu na ženách a zberu dát - v súvislosti s vyššie uvedeným je možné sa tiež domnievať, že vzdelávanie smerujúce k lepšiemu pochopeniu násillia na ženách a k zjednotenému vnímaniu a terminológii by mohol rovnako napomôcť vyššej spoľahlivosti dát ako aj spresneniu štatistik o násillí páchanom na ženách u poskytovateľov služieb viacerým cieľovým skupinám. Ako sme uviedli vyššie v tejto analýze, mnohé z monitorovaných organizácii poskytovali služby i ďalším cieľovým skupinám iným ako ženy zažívajúce násillie, čo viedlo k nejasej terminológii, vykazovaniu dát, u ktorých nebolo jasné, ktorej špecifickej cieľovej skupine sa venujú. V prípade takýchto organizácii odporúčame, aby dáta vykazované špecificky pre túto skupinu boli jasne oddelené od ostatných, pre lepšie porozumenie aktuálnym trendom v oblasti násillia páchaného na ženách.
4. Pokiaľ ide o jednotlivé kategórie zbieraných dát, najjednoduchšie bude zaviesť zbieranie dát o klientele, formách poskytnutej služby a formách a typoch násillia. Naopak, ako najproblematickejšie sa javia dáta o úkonoch, či už v ich kvantifikácii alebo forme. Ak si aj zariadenia tieto údaje evidujú, ide väčšinou o poradenské centrá. Ubytovacie zariadenia na tieto kategorizácie nie sú zvyknuté. V prípade, že by sa stali súčasťou národného zberu dát, odporúčame vypracovať presné definície a odporúčania na ich zaznamenávanie.
5. Metodika pre zber dát – pri zavádzaní národného zberu dát odporúčame vytvoriť metodiku, ktorá poskytne jasné definície jednotlivých kategórií, aby boli dáta čo

najspoľahlivejšie. Zároveň by mala obsahovať odporúčania na ich pravidelnú evidenciu, ideálne v mesačných intervaloch ako aj príklady na vytvorenie záznamových hárkov.

6. Na tvorbe metodiky by mali participovať poskytovatelia služieb a to oboch druhov – poradenské centrá aj ubytovacie zariadenia, aby bola zvážená relevantnosť zberu dát pre jednotlivé druhy služieb ako aj možnosť zaznamenávať dáta, najmä pri problematických kategóriách.

Použitá literatúra

Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácemu násilliu a boji proti nemu (2011) Dostupný na: <https://rm.coe.int/1680462541>

EIGE: *Mapping the current status and potential of administrative data sources on gender-based violence in the EU* (2014) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/data-collection#2014>

EIGE: *Administrative data collection on rape, femicide and intimate partner violence in EU member states* (2017) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/publications/administrative-data-collection-rape-femicide-and-intimate-partner-violence-eu-member-states>

EIGE: *Recommendations for the EU to improve data collection on violence against women* (2017) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/publications/recommendations-eu-improve-data-collection-violence-against-women>

EIGE: *Data collection on intimate partner violence by the police and justice sectors: Slovakia* (2018) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/publications/data-collection-intimate-partner-violence-police-and-justice-sectors-slovakia>

EIGE: *Understanding intimate partner violence in the EU: The role of data* (2019) Dostupné na: <https://eige.europa.eu/publications/understanding-intimate-partner-violence-eu-role-data>

FRA: *Násillie páchané na ženách: celoeurópsky prieskum. Stručný prehľad výsledkov* (2014) Dostupné na: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_sk.pdf

UN Women: *Interview: Data collection is essential for informing work to end violence against women* (2022) Dostupné na: <https://eca.unwomen.org/en/stories/interview/2022/06/interview-data-collection-is-essential-for-informing-work-to-end-violence-against-women>

Walby, S. *Ensuring data collection and research on violence against women and domestic violence: Article 11 of the Istanbul Convention*. (2016) Dostupné na: [ES140708_PREMS 204915 GBR 2620 Convention Istanbul Article 11 Web A5.pdf \(coe.int\)](#)

Proces tvorby metodiky zberu administratívnych dát o partnerskom násilí na ženách v sociálnych službách (Zuzana Očenášová)

Predchádzajúca časť dostatočne ilustrovala potrebu jednotného a systematického zberu dát o násilí na ženách v sociálnom poradenstve a sociálnych službách ako aj súčasnú nejednotnosť v ich zbere, analýze a využívaní. V súlade s odporúčaniami analytickej časti iniciovalo Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násillia na ženách proces participatívny proces tvorby jednotnej metodiky zberu štatistik. K účasti na procese bolo oslovených viacero špecializovaných poskytovateľov služieb, z ktorých niekoľkí boli identifikovaní ako príklady dobrej praxe v tejto oblasti. Ďalším dôležitým kritériom bolo, aby pracovná skupina zahŕňala rôzne typy poskytovateľov služieb, to znamená výlučne poradenské centrá ako aj bezpečné ženské domy tak, aby sa zabezpečila relevantnosť zbieraných dát pre oba typy služieb ako aj uskutočniteľnosť samotného zberu dát. Vo finálnej pracovnej skupine boli zúčastnené reprezentantky troch poradenských a dvoch organizácií, ktoré prevádzkujú poradenské centrá aj bezpečné ženské domy.

Pracovná skupina najskôr identifikovala základné oblasti, v ktorých je potrebné harmonizovať zber dát a to tak v oblasti klientely, informácie o klientkach a násilí, ktoré zažívajú, informácie o poskytovaných službách, informácie o súdnych konaniach a špecifické informácie o odchode klientok z bezpečných ženských domov. Následne boli tieto oblasti rozdelené na jednotlivé kategórie, ktorým boli v rámci diskusií priradované podkategórie dát, ktoré by mali poskytovatelia služieb viesť a vyplňať. Pri ich identifikácii sa vychádzalo z analýzy súčasného vedenia administratívnych dát, z predchádzajúcich výstupov zaoberajúcich sa zbieraním administratívnych dát v sociálnych službách, zo systému zberu dát Národnou linkou pre ženy zažívajúce násillie a z potrieb dát v rámci rôznych medzinárodných porovnaní. V druhom kroku boli vytvorené presné definície jednotlivých štatistických kategórií a podkategórií tak, aby dáta získané od sociálnych služieb boli čo najviac spoľahlivé. Pri vytváraní metodiky sa kládol veľký dôraz na dodržiavanie etických princípov zberu dát, aj so špecifickým ohľadom na citlivosť oblasti, z ktorej sú dáta zbierané.

V poslednom kroku bol vytvorený štatistický hárok pre vykazovanie dát poskytovateľmi sociálnych služieb. Vzhľadom k tomu, že nie všetci poskytovatelia sociálnych služieb majú vytvorené systémy na elektronické zaznamenávanie dát, obsahuje metodika aj návod na frekvenciu zaznamenávania jednotlivých dát pre rôzne typy organizácií ako aj dva pomocné hárky na mesačné zaznamenávanie rôznych kategórií poskytovaných služieb s cieľom uľahčiť takýmto organizáciám štatistické vykazovanie. Zároveň bol navrhnutý celkový systém zberu a analýzy dát, ktorý zahŕňa ročné vykazovanie štatistického hároku poskytovateľmi služieb a následné spracovanie a analýzu týchto dát na centrálnej úrovni Koordinačno-metodickým centrom pre prevenciu násillia na ženách.

Vytvorená metodika bola následne pilotne overovaná v druhej polovici roka 2022. Cieľom pilotného overovania bolo identifikovať potenciálne problémové oblasti pri definíciách ako aj pri samotnom procese zaznamenávania a vykazovania štatistických dát. Nešlo teda o zbieranie štatistických dát na analýzu, keďže obdobie zberu bolo stanovené len na pol roka, ale o odsledovanie reálnosti takéhoto spôsobu zberu dát, zistenia možností poskytovateľov služieb dané dáta evidovať a identifikovať a napraviť prípadné nejasnosti v jednotlivých kategóriách a podkategóriách.

Do pilotného overovania sa prostredníctvom regionálnych koordinátoriek Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násillia na ženách zapojilo celkovo 26 poskytovateľov

sociálnych služieb, pričom 18 z nich reprezentovalo špecializované služby pre ženy zažívajúce partnerské násilie a 8 boli nešpecializovaní poskytovatelia sociálnych služieb, ktorí sa však vo svojej praxi s týmto typom klientely stretávajú. 18 poskytovateľov poskytovalo ubytovacie služby alebo kombináciu ubytovacích a poradenských služieb a v ôsmich prípadoch išlo výlučne o poradenské centrá.

Výsledky pilotného overovania preukázali, že navrhovaná metodika je uskutočniteľná a väčšina organizácií je schopná vyžadované dáta poskytnúť. Naplnenosť jednotlivých kategórií sa pohybovala v rozmedzí 84 – 100 %. Základné informácie o klientele v rozložení na ženy, mužov a deti vedeli poskytnúť všetci poskytovatelia sociálnych služieb. Obdobne, s výnimkou jedného si všetky organizácie evidovali aj to, či klientky vyhľadali službu po prvýkrát v danom sledovanom období alebo ich služby využívali aj predtým. Je vysoko pravdepodobné, že pri pravidelnej ročnej evidencii budú tieto dáta vedieť poskytnúť všetci poskytovatelia. Problematickejšou sa ukázala kategória žien a detí, ktorým muselo byť poskytovanie služieb odmietnuté. Odmietnutie služby uvádzali najmä ubytovacie zariadenia, pričom pri poradenských centrách k danej situácii v sledovanom období nedošlo. Pri ubytovacích službách dochádzalo k odmietnutiu poskytnutia služby najmä z dôvodu obsadenosti. Väčšina ubytovacích zariadení vie uviesť, koľko klientok museli odmietnuť, avšak nie vždy dokáže špecifikovať, či v týchto prípadoch išlo o ženy zažívajúce násilie alebo o ženy v inej zložitej sociálnej situácii. Zatiaľ čo niektoré, najmä špecializované ubytovacie služby vedeli poskytnúť informácie len o tejto cieľovej skupine, pri nešpecifických poskytovateľoch služieb to nebolo vždy možné rozlíšiť. Keďže odlišenie v praxi si vyžaduje najskôr diagnostický odborný rozhovor, nie všetci poskytovatelia nešpecializovaných služieb majú naň dostatočné nástroje. Pri interpretácii dát preto odporúčame sa orientovať len na dáta od špecializovaných služieb.

Požadované údaje o klientkach dokázalo poskytnúť 92 % z poskytovateľov služieb, pričom problémy sa vyskytli najmä u poradenských centrách, ktoré nie vždy pri telefonickom poskytovaní služieb tieto dáta evidujú, podobne ako aj dáta o počte detí klientok, v prípade, že s deťmi nepracujú, najmä pokiaľ ide o dospelé deti. Keďže však ide o dôležitý demografický údaj, ktorý umožňuje identifikovať, aké ženy sa najčastejšie na služby obracajú, vek zostal v evidencii štatistických dát, pričom pri deťoch bola zrušená kategória detí nad 18 rokov. Nezrovnalosti sa vyskytli aj vo vykazovaní klientely podľa miesta pobytu, to však bolo spôsobené štatistickým hárkom, ktorý bol adekvátne upravený. Typy a formy násilia, ktoré klientky zažívajú evidovalo 92 % poskytovateľov služieb. Samotná evidencia nespôsobovala problémy, preto navrhujeme len apelovať na tých poskytovateľov, ktorí tieto kategórie v evidencii nemajú, aby ich zaviedli.

Potrebné údaje o úkonoch a poskytnutých službách si evidovalo 88 % poskytovateľov sociálnych služieb. V praxi sa ukázalo ako kontraproduktívne meniť jednotlivé formy vykazovania, t.j. úkon a hodina, keďže to spôsobovalo zmateky vo vyplňaní štatistického listu. A vo finálnej verzii sú všetky kategórie sledované len ako úkony, nie ako hodiny. Z jednotlivých kategórií bola najproblematickejšia podkategória „úkony bezprostredne súvisiace s poradenstvom“, ktoré evidovalo len 85 % poskytovateľov služieb. Ide však o dôležitý údaj, ktorý poukazuje na mieru práce, ktorá sa nerealizuje priamo s klientkou, avšak pre kvalitné poradenstvo je nevyhnutná. Z týchto dôvodov bola v štatistickom zisťovaní ponechaná s apelom na organizácie, aby si jej evidenciu zaviedli.

Počet súdnych konaní klientok eviduje 84 % poskytovateľov služieb a to aj v prípade, že nie sú priamo zapojení do ich priebehu. Väčšina poskytovateľov, ktoré tieto údaje neuviedlo patrilo k nešpecializovaným poskytovateľom a je pravdepodobné, že vo svojej práci neprichádzajú do

kontakty so súdmi. Aj napriek tomu je tento údaj relevantný a to najmä z pohľadu civilných súdnych konaní, ktoré nie sú evidované v žiadnom systéme zberu administratívnych dát.

Až 89 % ubytovacích zariadení dokázalo poskytnúť štatistické údaje o dĺžke pobytu klientok v zariadení ako aj o tom, kam zo zariadenia odchádzajú. V tejto poslednej kategórii sa vyskytli mierne metodické nedostatky, ktoré boli v príručke odstránené.

V rámci celkového hodnotenia pilotného projektu je možné skonštatovať, že poskytovatelia služieb sú schopní žiadané štatistické dáta evidovať a poskytovať. Zároveň pilotné overenie umožnilo odstrániť niektoré metodické chyby v štatistickom hárku. Mnohí so zapojených poskytovateľov sociálnych služieb museli kvôli štatistickému zisťovaniu upraviť svoje evidenčné a štatistické systémy, avšak mnohým z nich sa to úspešne podarilo, takže je predpoklad, že v budúcnosti bude možné metodiku zaviesť ako povinnú pre všetkých poskytovateľov sociálneho poradenstva a sociálnych služieb, ktorí sa vo svojej klientele vo výraznej miere stretávajú so ženami so skúsenosťou s partnerským násilím.

Návrh Metodiky zberu administratívnych dát o partnerskom násilí na ženách v sociálnych službách (Zuzana Očenášová, Tatiana Brnová, Daniela Gáliková, Adriana Havašová, Dušana Karlovská, Ľudmila Vysocká)

Táto metodika predstavuje prvý krok k zavedeniu jednotného systému zberu administratívnych dát a ich vyhodnocovania o násilí páchanom na ženách a ich deťoch v sociálnych službách, najmä v poradenských centrách, bezpečných ženských domoch a zariadeniach núdzového bývania. Administratívne dáta zo sociálnych služieb umožňujú mapovať iné aspekty problematiky násillia na ženách ako doteraz dostupné administratívne štatistiky predovšetkým z polície a justície. Na sociálne služby sa obracia širšie spektrum žien ako na orgány činné v trestnom konaní a dáta zo sociálnych služieb môžu poskytnúť komplexnejší pohľad o situácii týchto žien a ich detí, ich potrieb a spôsobov, akými služby na ne reagujú. Hoci administratívne dáta nie je možné použiť na odhad prevalencie rodovo podmieneného násillia, poskytujú čiastočné informácie o potrebách žien zažívajúcich násillie a ich detí a o súčasnej odpovedi na tieto potreby. Prispievajú tak k lepšiemu chápaniu problematiky a zvyšovaniu povedomia o nej. Môžu tiež slúžiť na hľadanie najefektívnejších opatrení v rámci spoločenskej odpovede na násillie.

Štatistické dáta na celonárodnej a regionálnej úrovni sú jedným z nástrojov pre vytváranie efektívnych verejných politík a na hodnotenie existujúcich opatrení a intervencií. Umožňujú zisťovanie existujúcich kapacít služieb, ich dostupnosť a z dlhodobého hľadiska ich vývoj, či už zhoršenie alebo zlepšenie situácie. Slúžia ako podklady na plánovanie rozvoja špecializovaných podporných služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich detí, identifikáciu chýbajúcich alebo nedostatočne pokrytých druhov služieb a potrieb žien a ich detí, ktoré nie sú napĺňané.

Zavedenie jednotného systému zberu dát v sociálnych službách prispeje k vyššej kvalite týchto dát a ich použiteľnosti pre rôznych aktérov, ktorí môžu tieto dáta využívať:

- Sociálne služby – využitie dát pri hodnotení a rozvoji služieb, v rámci štatistického vykazovania projektov a finančnej podpory, upozorňovanie na problémy pomocou dát, využitie dát pri advokácii problematiky násillia na ženách a potrieb týchto žien a ich detí,
- Regionálna samospráva – pri nastavovaní politík sociálneho rozvoja regiónu a sociálnych služieb,
- Štát – pri nastavovaní politík pre prevenciu a elimináciu násillia na ženách, pri reportovaní v rámci plnenia medzinárodnoprávných záväzkov.

Metodika vznikla v rámci pracovnej skupiny iniciovanej Koordinačno-metodickým centrom pre násillie na ženách IVPR, ktorej sa zúčastnili zástupkyne špecializovaných poradenských centier a bezpečných ženských domov. Návrh tiež vychádza z predchádzajúcich výstupov zaoberajúcich sa zbieraním administratívnych dát v sociálnych službách (napr. PEN), zo systémov zbierania dát jednotlivými organizáciami a Národnej linky pre ženy zažívajúce násillie a z potrieb dát v rámci rôznych medzinárodných porovnaní. Pri štatistickom zbere dát sú zachovávané etické princípy práce so ženami zažívajúcimi násillie a ich deťmi, nie sú zbierané žiadne personalizované dáta na úrovni jednotlivých klientok, ale len súhrnné údaje za poskytovateľa sociálnych služieb.

Štatistické dáta sú rozdelené do 5 tematických celkov pre všetkých poskytovateľov služieb a jedna špeciálna oblasť pre ubytovacie zariadenia:

- dáta o klientele zažívajúcej násilie
- demografické dáta klientok zažívajúcich násilie
- informácie o násilí
- informácie o poskytnutých službách
- informácie o vedených súdnych konaniach
- informácie od ubytovacích zariadení.

Jednotlivé tematické celky, ich kategórie a účel ich zberu budú v metodike podrobne vysvetlené.

Spôsob zaznamenávania a zberu štatistických dát

Frekvencia celonárodného zberu administratívnych dát od sociálnych služieb je raz ročne. KMC IVPR zašle poskytovateľom služieb záznamový hárok, do ktorého uvedú celkové ročné počty za jednotlivé kategórie. Poskytovateľom sociálnych služieb je však odporúčané realizovať zaznamenávanie dát priebežne, frekvencia je však na uvážení jednotlivých poskytovateľov. Podobne, poskytovatelia sociálnych služieb môžu využívať doterajšie spôsoby zaznamenávania štatistických dát, ktoré by však mal byť doplnené o chýbajúce kategórie tak, aby boli schopné dáta za dané kategórie dodať. Odporúčame preto porovnať si kategórie, ktoré si organizácia zaznamenáva, s kategóriami celonárodného zberu a zistiť akým spôsobom je možné naplniť z existujúcich dát tieto kategórie a ktoré je nutné do systému organizácie doplniť. V prípade, že organizácia nemá vytvorený vlastný systém na zaznamenávanie dát, môže použiť excelovské súbory vytvorené na tento účel.

Niektoré tematické celky je možné zaznamenávať v dlhších intervaloch. V prípade menších ubytovacích zariadení s nízkym ročným počtom klientok je postačujúce zaznamenať tieto dáta aj spätne z klientskych spisov. Pri poskytovateľoch služieb s vyšším počtom klientok však odporúčame priebežné zaznamenávanie, napríklad v intervale mesačne, štvrťročne alebo polročne podľa počtu klientely. Tematický celok o poskytnutých službách však odporúčame zaznamenávať na mesačnej báze, vzhľadom k tomu, že pri spätnom vyplňaní za dlhší časový úsek môže dochádzať k skresleniu dát a ohrozeniu ich kvality.

Odporúčania

BŽD alebo ZNB s menšou kapacitou poskytujúce služby len ubytovaným klientkam – vyplňanie tabuliek o tematických celkoch týkajúcich sa demografie, násilia, súdnych konaní a ubytovacích zariadení polročne alebo ročne, celok o poskytnutých službách raz mesačne (je možné využiť záznamový hárok).

Poradenské centrá alebo BŽD s poradenskými centrami – je odporúčané mesačné zaznamenávanie kategórií za všetky tematické celky, ale pri nižšom počte klientok je možné pre tabuľky o tematických celkoch týkajúcich sa demografie, násilia, súdnych konaní a ubytovacích

zariadení zaznamenávať štvrťročne. Celok o poskytnutých službách odporúčame vyplňať raz mesačne. Je možné využiť záznamové hárky alebo vlastný systém organizácie.

Kategórie dát podľa tematických celkov

1) Informácie o klientele zažívajúcej násilie

Tematický celok sa vzťahuje na počet osôb, ktorým organizácia poskytla sociálne služby za daný kalendárny rok. Je rozdelená na 3 kategórie:

KLIENKELA ZAŽÍVAJÚCA NÁSILIE			
Klientela - počet osôb zažívajúcich násilie	počet žien	počet mužov	počet detí
Klientky zažívajúce násilie	prevedené	nové	
Klientky, ktorým nebola poskytnutá služba	počet žien	pri ubytovacích službách aj počet ich detí	

Definície jednotlivých kategórií:

Počet osôb zažívajúcich násilie - osoby, ktoré zažili rôzne druhy násillia – partnerské, domáce, sexualizované. U detí sa za prežívanie násillia považuje aj prítomnosť v domácnosti, v ktorej prebieha partnerské alebo domáce násillie. Rozdeľuje sa na ženy, muži a deti do 18 rokov. U detí sa zaznamenávajú len deti, ktorým organizácia poskytla služby, napr. ubytovanie, psychologické poradenstvo, podporné skupiny, výchovné poradenstvo a pod.

Klientky zažívajúce násillie – týka sa len dospelých žien, ktoré zažili rôzne druhy násillia – partnerské, domáce, sexualizované. Rozdeľuje sa na kategórie *prevedené* – klientky, ktoré organizácia evidovala už v predchádzajúcich rokoch a *nové* – klientky, ktoré sa prvýkrát obrátili na organizáciu v danom kalendárnom roku.

Klientky ktorým nebola poskytnutá služba – počet žien zažívajúcich rôzne druhy násillia, ktorým organizácia nemohla z rôznych dôvodov poskytnúť služby, napr. ubytovacie služby nemôžu ubytovať klientku zažívajúcu násillie z kapacitných dôvodov alebo preto, že nespĺňa podmienky na prijatie (neovládanie slovenčiny, závislosť, psychiatrická diagnóza, bezinfekčnosť a pod.) Pri poradenských službách - z kapacitných dôvodov nebolo možné prijať klientku zažívajúcu násillie do dlhodobejšieho poradenstva (mimo krízovej intervencie). Eviduje sa počet takýchto žien, pri ubytovacích službách aj počet ich detí.

Spracovanie a interpretácia dát

Dáta o klientele poskytujú informácie o tom, koľko ľudí zažívajúcich násilie sa v danom kalendárnom roku obrátilo na poskytovateľov sociálnych služieb a ich rozdelenie podľa pohlavia a veku. Zber dát sa primárne zameriava na ženy zažívajúce násilie, keďže zo všetkých dostupných informácií tvoria výraznú väčšinu osôb so skúsenosťou s násilím, ktoré sa obracajú na sociálne služby a väčšina z nich sa špecializuje práve na prácu so ženami. V prípade zvyšujúceho sa počtu mužov, ktorí sa obracajú na služby, v budúcnosti je možné uvažovať o zavedení špecializovaných služieb pre nich. Pri interpretácii dát je nutné mať na pamäti, že z dôvodu anonymizácie dát nie je možné vylúčiť viacnásobné zarátanie jednej osoby, keďže tá sa mohla obrátiť na niekoľko organizácií v sledovanom čase.

Dáta o nových klientkách v danom roku poukazujú na zvýšenú alebo zníženú potrebu žien vyhľadať sociálne služby. Je nutné upozorniť, že na ich základe nie je možné posudzovať reálny výskyt násillia. Môžu však slúžiť ako indikátor zvýšeného alebo zníženého povedomia o existujúcich službách, na základe ktorého je možné hodnotiť prebehnutú informačnú kampaň alebo identifikovať jej potrebu v budúcnosti.

Dáta tiež poskytujú informáciu, koľkým ženám boli služby poskytnuté a koľkým ich nebolo možné poskytnúť. Na základe týchto informácií je možné odhadovať súčasné kapacity služieb, ich dostatok alebo nedostatok a to z celonárodného ako aj regionálneho hľadiska. Pri ubytovacích zariadeniach je dôležité zaznamenávať aj počet detí ženy, ktorej nebolo možné poskytnúť služby, keďže ide o dôležitú informáciu o tom, či istý počet detí nepredstavuje prekážku v dostupnosti služieb. Vzhľadom na fakt, že najmä tie ubytovacie zariadenia, ktoré sa nešpecializujú len na poskytovanie služieb ženám zažívajúcim násilie, nemajú možnosť v praxi vždy odlíšiť, či klientka, ktorej nemôžu poskytnúť služby, zažíva násilie, odporúčame interpretovať dáta len ohľadom špecializovaných služieb pre túto cieľovú skupinu.

2) Demografické dáta o klientkách zažívajúcich násilie

INFORMÁCIE O KLIENTKÁCH ZAŽÍVAJÚCICH NÁSILIE (počet klientok v danej kategórii)				
Vek	menej ako 30	31 - 50 rokov	51 - 65 rokov	nad 66 rokov
Bydlisko	bratislavský	trnavský	trenčiansky	nitriansky
	banskobystrický	žilinský	prešovský	košický
	zahraničie			
Počet detí klientok	menej ako 18 rokov			

Definície jednotlivých kategórií:

Vek – počet klientok zažívajúcich násilie v danej vekovej kategórii

Bydlisko - počet klientok, ktoré majú bydlisko/pobyt v čase keď, vyhľadali službu (nie trvalé bydlisko) v jednotlivých krajoch

Počet detí klientok - počet detí klientok zažívajúcich násilie bez ohľadu na to, či s nimi daná služba pracovala alebo nie. Za dieťa sa považuje dieťa do 18 rokov.

Spracovanie a interpretácia dát

Ide o základné demografické informácie o ženách zažívajúcich násilie ako vek, bydlisko a počet detí. Z informácií je možné indikovať, aké ženy sa obrátili na služby podľa veku, na základe čoho je možné zvažovať rozšírenie informačných kanálov tak, aby zasiahli nedostatočne reprezentované skupiny (napr. seniorky), prípadne aký typ žien má primárne potrebu ubytovacích služieb (napr. mladé ženy s malými deťmi). Rozdelenie podľa bydliska v čase vyhľadania služby zase umožňuje analyzovať regionálnu dostupnosť služieb v jednotlivých krajoch. Počet detí umožňuje indikovať širšiu skupinu ľudí ako len ženy, ktorá je násilím zasiahnutá a vyhodnocovať, či sú služby dostupné aj pre ňu. Dáta môžu teda poukázať na to, pre aké skupiny sú služby dostupné a podnietiť uvažovanie o tom, ako zvýšiť dostupnosť pre menej reprezentované skupiny. Do budúcnosti je preto možné uvažovať o rozšírení kategórií o socio-ekonomické charakteristiky alebo dáta o prístupnosti k menšinám, prípadne týmto témam venovať samostatné zisťovanie.

3) Informácie o násilí

INFORMÁCIE O NÁSILÍ (počet klientok v danej kategórii)				
Typy násilia, ktoré klientky zažívajú	partnerské	domáce	sexualizované nepartnerské	iné
Násilie po rozchode	počet žien			
Formy násilia	fyzické	sexualizované	ekonomické	
	psychické	sociálna izolácia a kontrola	prenasledovanie a obťažovanie	

Definície

Typy násillia - počet klientok podľa toho, od koho ho zažívali - partnerské (zo strany manžela, partnera, druha, aj bývalých), domáce (zo strany iného člena rodiny/domácnosti), sexualizované nepartnerské (mimo partnerských a rodinných vzťahov)

Násillie po rozchode - počet klientok, ktoré zažívajú násillie aj po rozchode s partnerom (Za rozchod sa berie obdobie po rozchode partnerov a/alebo keď už nežijú v spoločnej domácnosti, bez ohľadu na začatie alebo ukončenie právneho konania. Zaznamenáva sa vždy, keď k násilliu po rozchode došlo bez ohľadu na to, či sa neskôr žena prípadne vrátila.)

Formy násillia - počet klientok, ktoré zažívajú jednotlivé formy násillia v blízkych vzťahoch – fyzické, sexualizované, ekonomické, psychické, sociálna izolácia a kontrola, prenasledovanie a obťažovanie

Spracovanie a interpretácia dát

Sociálne služby majú k dispozícii najpodrobnejšie informácie o násillí, ktoré ženy zažívajú, nielen s ohľadom na páchatel'a, ale aj jednotlivé formy násillia. Poskytujú teda komplexnejší prehľad o charaktere prežívaného násillia. Na rozdiel od administratívnych dát o trestnom konaní poskytujú informácie o širšom spektre násillia než len o tom, ktoré je trestne preukázateľné. Prípadné rozpory medzi týmito dvomi zdrojmi administratívnych dát môžu slúžiť na zmeny v postupoch orgánov činných v trestnom konaní alebo súvisiacej legislatívy.

4) Informácie o poskytnutých službách

ÚKONY (počet úkonov za časové obdobie)				
Konzultácie s klientkami	osobne	telefonicky	online	
Forma práce	priama práca s klientkou (poradenský rozhovor, konzultácie a pod.)	úkony bezprostredne súvisiace s poradenstvom	konzultácie s inými inštitúciami (mimo konkrétnych prípadov)	konzultácie s blízkymi osobami (tretie osoby z okolia ženy zažívajúcej násilie)
Druh úkonu	Krízová intervencia	Právna pomoc a podpora	Advokátske zastupovanie	Psychologické poradenstvo
	Sociálne poradenstvo	Sprevádzanie klientky	Skupinové poradenstvo	Služby zamerané na prácu s deťmi
	Služby zamerané na vzťah matka - dieťa			

Definície

Konzultácie s klientkami - počet úkonov prebiehajúcich priamo s klientkami zažívajúcimi násilie (poradenský rozhovor, konzultácie a pod.) podľa formy akou prebehli – osobne, telefonicky, online (e-mail, online rozhovor).

Forma práce - počet úkonov podľa formy, t.j. či ide o priamu prácu s klientkou, kontakty s inštitúciami mimo konkrétnych prípadov, napríklad ak inštitúcia osloví poskytovateľov služby pre poradenie sa ohľadom postupu, nastavovanie spolupráce a pod., konzultácie s tretími osobami z okolia ženy zažívajúcej násilie bez ohľadu na to, či osobne, telefonicky alebo online.

Druh úkonu - počet úkonov podľa druhu, t.j. na čo sa práca s klientkami zameriavala. Pre účel zberu dát sa za úkon považuje jeden druh podpory pre klientku podľa uvedených kategórií, napr. krízová intervencia, sociálne poradenstvo a pod. Pokiaľ sa počas konzultácie venujete viacerým druhom podpory, zaznamenajte, na čo bola konzultácia primárne zameraná.

Krizová intervencia – všetky úkony naviazané na krízové alebo rizikové situácie spojené s akútnou potrebou riešenia (napr. identifikácia násillia, identifikácia rizikových faktorov, plánovanie bezpečia – bezpečnostný plán, identifikácia potrieb, hľadanie ubytovania, emocionálne zastabilizovanie a pod., špecifické situácie v ZNB, napr. v prípade akútnej potreby zabezpečenia starostlivosti o deti klientky, ktorá sa zo závažných dôvodov nemôže o deti postarať, napr. hospitalizácia v nemocnici).

Právna pomoc a podpora - informovanie o právnych možnostiach riešenia, podpora a asistencia počas právnych konaní – trestných alebo civilných

Advokátske zastupovanie - zastupovanie advokátkou/kom organizáciou (aj externe), pre klientky je bezplatné

Psychologické poradenstvo – oblasť pomoci a podpory zameraná na spracovávanie dopadov, vyrovnávanie sa so skúsenosťou, prekonávanie izolácie, vzťahy a na prácu s traumou, príprava na zvládanie záťažových situácií ako sú napr. rozvod, styk otca s deťmi, pohovor na prácu apod.

Sociálne poradenstvo – oblasť pomoci a podpory zameraná na posúdenie životnej situácie klientky, rozsahu prežitého násillia, jeho dôsledkov a na ponuku možností riešenia a na pomoc zameranú na vyrovnanie sa s novou životnou situáciou. Zahŕňa základné a špecializované poradenstvo podľa Zákona č. 448/2008 aj praktickú pomoc napr. v oblasti hľadania práce, v otázke financií, zabezpečenia zdravotnej starostlivosti, bývania a pod. Ide v podstate o sprevádzanie klientky a jej detí celým procesom pomoci a podpory a koordináciu jednotlivých zložiek systému komplexnej pomoci a podpory s cieľom začiatku nového života bez násillia.

Sprevádzanie klientky – sprevádzanie pri kontaktoch s úradmi, políciou alebo súdmi

Skupinové poradenstvo – svojpomocné alebo podporné skupiny / komunity

Služby zamerané na prácu s deťmi – individuálna a skupinová práca s deťmi, podpora v čase súdnych konaní, rekreačné, vzdelávacie a terapeutické aktivity, špeciálno-pedagogická činnosť

Služby zamerané na vzťah matka - dieťa – rekonštrukcia vzťahu matka – dieťa, rozvoj rodičovských kompetencií a zručností

Spracovanie a interpretácia dát

Kategória konzultácie s klientkami hovorí o spôsobe kontaktu, ktoré ženy volia a hlavne z dlhšieho časového obdobia je možné zaznamenať, akým spôsobom reagujú ženy na zmenenú spoločenskú situáciu (napr. pandémia, digitalizácia a pod.) a akým spôsobom sa tomu prispôsobujú služby. Forma práce zase poskytuje dáta o komplexnosti práce v sociálnych službách pre ženy zažívajúce násillie a ich deti a môže slúžiť napríklad na realickejšie nastavenie hodnotenia časových dotácií pri financovaní služieb alebo zlepšenie procesov v rámci organizácie. Druh služby poskytuje dáta o najčastejšie využívaných službách a potrebách žien zažívajúcich násillie. Dáta môžu indikovať rezervy v poskytovaných službách a potrebu zmien, napr. posilnenie práce s deťmi.

Pri interpretovaní štatistických dát o poskytnutých službách treba mať na pamäti rôznorodosť potrieb jednotlivých klientok, prepojenie rôznych druhov služieb pri ich riešení, kde je zložité oddeliť jednotlivé druhy intervencií, rôznorodosť dĺžky trvania úkonov v čase a podľa potrieb žien a v neposlednom rade aj aktuálne kapacity poskytovateľa služieb, kde pri výpadku niektorej zo

zainteresovaných profesií môže dôjsť k skresleniu potreby tej ktorej služby, keď je daná služba potrebná, ale v rámci kapacít poskytovateľa ju nie je možné poskytnúť. Štatistické dáta tak môžu slúžiť len ako istý indikátor, ktorý je nutné posudzovať komplexne a prípadné indikácie vyhodnocovať v kontexte ďalších dát, prípadne nasledovného skúmania.

5) Informácie o vedených súdnych konaniach

SÚDNE KONANIA		
Počet prebiehajúcich súdnych konaní klientok v danom období v rozdelení na trestné a civilné	Trestné konania	Civilné konania

Definície

Súdne konanie vrátane mimoriadnych dovolaní a odvolaní je definované samostatnou spisovou značkou. Spisová značka musela byť prípadu pridelená v sledovanom časovom období. Zaznamenáva sa bez ohľadu na to, či služba do konania vstupovala alebo nie v rozdelení na trestné a civilné konania.

Spracovanie a interpretácia dát

Justičné administratívne dáta v súčasnosti neposkytujú štatistiky o civilných súdnych konaniach v prípadoch násilia páchaného na ženách. Dáta od sociálnych služieb tak môžu poskytnúť prehľad o počte takýchto konaní. V prípade trestných konaní je tiež možné usudzovať na mieru klientok, ktorým boli poskytnuté sociálne služby z celkového počtu vedených trestných konaní. Zároveň môže pomer medzi vedenými súdnymi konaniami a počet úkonov právneho poradenstva a advokátskeho zastupovania indikovať napĺňanie potrieb právnej pomoci u žien zažívajúcich násillie.

6) Informácie od ubytovacích zariadení

LEN ubytovacie služby (počet klientok)				
Dĺžka pobytu klientky v zariadení	do 6 mesiacov	6 - 12 mesiacov	viac ako 12 mesiacov	
Bývanie klientky po odchode zo zariadenia	iné ubytovacie zariadenie sociálnej služby	príbuzní	prenájom	vlastné bývanie
	Sociálny alebo mestský byt	Návrat k partnerovi		

Definície

Dĺžka pobytu klientky v zariadení - počet klientok ubytovaných v danom roku podľa dĺžky v mesiacoch

Bývanie klientky po odchode zo zariadenia - počet klientok podľa miesta, kam odišla bývať po odchode zo zariadenia

Spracovanie a interpretácia dát

Dáta umožňujú získať prehľad o potrebe dĺžky využívania ubytovacích služieb, čo môže slúžiť pre lepšie nastavenie dostupnosti a kapacít tohto typu služieb. Informácie o bývaní klientok po odchode zo zariadenia zase môže signalizovať, aké následné ubytovacie možnosti klientky majú a kde sú nedostatky, ktoré by sa mali riešiť na úrovni verejnej politiky.

Príloha – návrh záznamových hárkov na evidenciu dát

KOMPLETNÝ ZÁZNAM				
NAZOV ORGANIZÁCIE		ROK		
KRAJ		VYPLNIL/VYPLNILA		
KLIENTELA ZAŽÍVAJÚCA NÁSILIE				
Klientela - počet osôb zažívajúcich násilie	počet žien	počet mužov	počet detí	
Klientky zažívajúce násilie	prevedené	nové		
Klientky, ktorým nebola poskytnutá služba	počet žien	Pri ubytovacích službách aj počet ich detí		
INFORMÁCIE O KLIENTKÁCH ZAŽÍVAJÚCICH NÁSILIE (počet klientok v danej kategórii)				
Vek	menej ako 30	31 - 50 rokov	51 - 65 rokov	nad 66 rokov
Bydlisko	bratislavský	trnavský	trenčiansky	nitriansky
	banskobystrický	žilinský	prešovský	košický
	zahraničie			
Počet detí klientok	menej ako 18 rokov			

INFORMÁCIE O NÁSILÍ (počet klientok v danej kategórii)				
Typy násillia, ktoré klientky zažívajú	partnerské	domáce	sexualizované nepartnerské	iné
Násillie po rozchode	počet žien			
Formy násillia	fyzické	sexualizované	ekonomické	
	psychické	sociálna izolácia a kontrola	prenasledovanie a obťažovanie	
ÚKONY (počet úkonov za časové obdobie)				
Konzultácie s klientkami	osobne	telefonicky	online	
Forma práce	priama práca s klientkou (poradenský rozhovor, konzultácie pod.) a	úkony bezprostredne súvisiace s poradenstvom	konzultácie s inými inštitúciami (mimo konkrétnych prípadov)	konzultácie s blízkymi osobami (tretie osoby z okolia ženy zažívajúcej násillie)
Druh úkonu	Krízová intervencia	Právna pomoc a podpora	Advokátske zastupovanie	Psychologické poradenstvo
	Sociálne poradenstvo	Sprevádzanie klientky	Skupinové poradenstvo	Služby zamerané na prácu s deťmi
	Služby zamerané na vzťah matka - dieťa			

SÚDNE KONANIA				
Počet prebiehajúcich súdnych konaní klientok v danom období v rozdelení na trestné a civilné	Trestné konania	Civilné konania		
LEN ubytovacie služby (počet klientok)				
Dĺžka pobytu klientky v zariadení	do 6 mesiacov	6 - 12 mesiacov	viac ako 12 mesiacov	
Bývanie klientky po odchode zo zariadenia	iné ubytovacie zariadenie sociálnej služby	príbuzní	prenájom	vlastné bývanie
	návrat k partnerovi	iné		

	DRUH PODPORY (počet úkonov - jeden druh podpory pre klientku podľa uvedených kategórií)								
	krízová intervencia	právna pomoc a podpora	advokátske zastupovanie	psychologické poradenstvo	sociálne poradenstvo	sprevádzanie klientky	skupinové poradenstvo	služby zamerané na prácu s deťmi	služby zamerané na vzťah matka - dieťa
Január									
Február									
Marec									
Apríl									
Máj									
Jún									
Júl									
August									
September									
Október									
November									
December									
SPOLU	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	KONZULTÁCIE S KLIENTKAMI (POČET KONZULTÁCIÍ)			FORMA PRÁCE (POČET ÚKONOV)			
	osobne	telefonicky	online	priama práca s klientkou (poradenský rozhovor, konzultácie a pod.)	úkony bezprostredne súvisiace s poradenstvom	konzultácie s inými inštitúciami (mimo konkrétnych prípadov)	konzultácie s blízkymi osobami (tretie osoby z okolia ženy zažívajúcej násilie)
Január							
Február							
Marec							
Apríl							
Máj							
Jún							
Júl							
August							
September							
Október							
November							
December							
SPOLU	0	0	0	0	0	0	0

